

„С дъх на мента и канела” на Кармен Сантос

Превод от испански
Десислава Николова

С дъх на мента и канела

Глава 1

Ектор Лаборда беше умрял сам в една стара сграда в Дюселдорф. Двама полицаи в зелени униформи и фуражки с козирка, повикани от съседите заради смрадта, която от дни се носеше из площадката на стълбите, намериха на 23 декември 2003г в единайсет часа сутринта заклещени останките му в едно кресло близо до прозореца. Немският вестник не уточняваше дали униформените са успели да се насладят на Бъдни вечер, нито пък как останалите наематели на сградата, която бе обитавана изцяло от пенсионирани служители на Германските пощи, са отпразнували Коледа. Подробно се описва изцапаната Библия, която стояла отворена върху коленете на трупа, когато силите на реда нахлули вътре, и бутилката *Fundador*, която се намирала на една малка масичка, отрупана със стари вестници и остатъци от храна съвсем близо до разложените останки на Лаборда. Бутилка коняк, дестилиран през 1961 г. Хартиеният бандерол през тапата, вероятно бе последното, което е видял възрастният гастарбайтер, предполагаше авторът на статията, някой си Бено Хофман.

Не знам какво ме подтикна да се поровя из интернет онзи 29 декември. Нито пък защо отворих електронното издание на един немски вестник точно в редакцията. Ненавиждах интернет пространството и от доста време не бях чела немска преса. Може би направих това от отчаяние. Петнайсет минути по-рано шефът ми бе възложил първата ми работа като репортер – малка статия за следващата неделна притурка на вестника.

- Темата е свободна – бе нареждането му. – В седем часа да си в кабинета ми, пълна с идеи – добави след това с усмивка на хиена. Остави ме да изстисквам невроните си, притъпени от шоколад, шампанско и вечери, колкото обилни и разкошни, толкова и

ненужни. Сред подобна умствена застоялост се налагаше да изостря максимално ума си.

Насочих вниманието си към една от снимките, илюстрираща немската хроника. Беше близък план на Библията, най-вероятно е била последното четиво на Ектор Лаборда. Фотографът я беше заснел отворена. Успях да видя ясно намачканите и изпокъсани страници. Покойният или все едно кой, се беше изразил много ясно подчертавайки с треперещ молив ред след ред. Увеличих снимката с помощта на мишката. Заглавието „Псалм 51” стоеше най-отгоре на страницата. След това прочетох „Господи, помилуй”. Не бях отваряла Библия откакто получих първото си причастие и потреперих. Имаше нещо зловещо във факта, че този старец бе умрял сам, в компанията на стара бутилка коняк и тази вехта книга. На случаен принцип избрах един от подчертаните абзаци, който гласеше следното:

*„Избави ме от виновността за кръвта, Боже,
Боже на спасението ми;
И езикът ми ще пее високо за твоята правда.”*

Забравеният труп на този емигрант ме накара да си спомня есента на 1974 г., когато татко получи работа като шофьор във фирмата, която строеше средиземноморската магистрала и той въобще не се поколеба. Сбогува се с Германските пощи, нае камион за преместване, в чиято каросерия двама хамали с румени лица натовариха мебелите ни, цветния телевизор и грамофона, вкара във Форд Консул в цвят ванилия цялото семейство и не спря да пее в дует с майка ми „Това, което искаш, е да те изяде тигъра, да те изяде тигъра...” докато не минахме Бесансон. До мен Анита не спря да мърмори тихо. В Ла Хонкера един полицаи показва свъсените си вежди на прозорчето на татко и му поиска документите. Протестите на Анита се превърнаха в плач. Най-малката и сърдита дъщеря на татко се бе родила в Дюселдорф година и половина след като майка ми и аз дойдохме от Валенсия. Майка ми все твърдеше, че Анита е по-германка и от Аденауер, защото татко забравил да се върне. Тогава нарушителят поглеждаше тази дъщеря с типично немски маниери и тъжно клатеше глава. Аз пък се надух от гордост, че съм испанка, та да внесе някакво равновесие. В крайна сметка сърцето ми взе да прелива от патриотизъм.

На паркинга на пограничния бар, където щяхме да закусим, татко се приближи до един шофьор на камион, който се отделяше от друг такъв с испанска регистрация.

- Ще бъдете ли така любезен да ни направите снимка, господине? – му каза.

Кралят на пътя бавно отлепи клепащи, погледна с присврито око през обектива на фотоапарата Кодак и натисна червеното копче. Тази снимка увековечи четирима ни пред решетката на радиатора, задръстена с хиляди тевтонски и галски комари. Майка ми и баща ми се усмихваха, а пеперудата на надеждата сякаш пърхаше измежду челюстите им. Аз се опитвах да ги надмина с целия си ентузиазъм за шестнайсетте ми години, подхранвани от испанските ми корени, докато Анита се плезеше бунтовнически на фотоапарата. Тя бе едва на десет години и половина и Германия ѝ липсваше, докато не навърши тридесет и пет и не замина за Бон с един германец, който работеше в Бундестага, а двадесет и четири месеца по-късно я заведе с крилатия си Мерцедес в Берлин, обединен върху развалините на Стената. Сега сестра ми има двама руси сина, които не говорят испански и изгарят, щом слънцето докосне кожата им.

- Какво, разхождаш се из мрежата ли? Напомням ти, че в седем те искам в кабинета ми с куп идеи.

Вдигнах поглед. Рамон хвърляше върху бюрото ми сянката си на хищно растение с месоядни наклонности. Никога не е крил, че ме смята за пълна некадърница. Връзкаряката на директора. Отгоре на това твърде зряла, за да оглежда скришом задните ѝ части както правеше, когато секретарката му Лорена вървеше пред него. Отново вперих поглед в цветната web страница. Библията ме наблюдаваше от Псалм 51 сякаш страдаше заради моето несигурно бъдеще във вестника. Смелих снимката. Появи се старата бутилка *Fundador*, намигайки ми от своето дигитално светилище с мъдростта на някой, който е имал привилегията да бъде свидетел на угасването на един живот. Именно това ми подсказа отговора:

- Как ти се струва историята на пенсиониран испански емигрант, който умира в апартамента си в Германия напълно сам, в компанията на бутилка коняк *Fundador* от 1961 г. и една овехтяла Библия, където е подчертавал части от псалм, разказващ за проливане на кръв и справедливост?

Усмивката на Рамон замръзна. В очите му прочетох желанието да откаже предложението, а след това видях журналистическата завист пред една обещаваща новина.

- От къде извади тази история? Нали не си я измислила?

Посочих към цветния екран.

- Публикувана е днес в едно електронно издание на немски вестник. Сам можеш да се увериш.

- Много добре знаеш, че не разбирам немски – изропта Рамон.

Свих рамене. Не беше в моя полза да се движа сред поле от мини. Не хапи ръката, която ти дава да ядеш, помислих си аз и реших да се подмажа на великия ми шеф за всеки случай.

- Бях забравила, нали говориш много езици ...

Той замълча. Дръпна един стол от съседната маса и седна срещу мен. Погледна ме изпод вежди, мрачни като гората, в която лошият вълк дебне Червената шапчица. Хрумна ми, че като не се смее, надменният ми шеф не бе никак грозен. Дори имаше привлекателна фигура и миришеше приятно отблизо.

- Да видим, Кларита – започна той със самодоволство. – Старци, търсеци утеха в Библията, има колкото искаш. Такива, които умират сами вкъщи и без никой да им обърне внимание, също, за съжаление.

Спря и се потопи за няколко секунди в спирала от размисли, от която излезе дишайки тежко като разярен бик.

- Дори и така да е, идеята си я бива, признавам го. Но ти не разбираш нищичко от това. За петте месеца, през които си работила във вестника, си вършила само секретарски задачи и малко архивиране. Не си подготвена за една толкова сериозна история. Примири се с нещо лесно като за начало.

Отново го намразих с цялата си душа. Преглътнах поредния удар.

- Помисли ли как ще удостовериш информацията?- добави той. – Един новосъздаден вестник не може да пилее пари просто така особено в конкуренцията на ежедневници като Лас Провинсиас и Ел Леванте. Това, мила, не ти е журналистическият факултет. Нито пък е място, където един провален филолог да практикува за сметка на бюджета. Ясен ли съм?

Това за проваления филолог ме заболя много. Подскочих. Вече ми беше все едно дали ще настъпя една мина или цяло поле.

- Е, нямам магистратура в САЩ...

Изреченото беше насочено към Рамон, който усъвършенствал знанията си в Ню Йорк и след това работил пет години в *The New York Times*. Никой не знаеше какъв пост е заемал там, а само това, че се завърна женен за една руса куха лейка, която говореше испански сякаш вместо език имаше дъвка. Той не помръдна дори и крайчеца на устните си. Тъй като вече бе прекалено късно да млъквам, продължих:

-за пръв път работя в ежедневник и стигнах само до четвърти курс на испанска филология. Всички в редакцията го знаят и се стараят да не го забравям. Но умея да

пиша. И ако вместо да ми се нахвърляш всеки път щом си отворя устата, ти ми помагаш, бих могла да ти го докажа.

Погледът на Рамон се спря на гърдите ми. Тази сутрин бях облякла една прилепнала тениска, която купих предния следобед от бутик с дрехи за слабички девойки, за да отпразнувам ефикасността на диетата, благодарение на която свалих седем килограма и половина.

Не исках даже и да си помисля къде би пъхнал въображаемата си ръка този надут четиридесетгодишен мачо. Той заби мрачен поглед в мен и заяви:

- Знаеш ли какво ще ти кажа, Клара? Историята е твоя. Две страници. Нито повече, нито по-малко. Същото се отнася и за парите. Утре следобед искам да знам как възнамеряваш да организираш работата си. Няма да плащам командировки нито до Германия, нито до Кастелъон де ла Плана, освен ако не откриеш нещо интересно. Ще трябва да се справиш сама с информацията в интернет, пък и нали знаеш немски по-добре и от Шрьодер. Ясен ли съм? - Смаза камата с усмивка на коварен койот, за да се забие по-добре в ребрата ми.

- Ако имаш някакъв проблем, можеш да се консултираш с мен. Това не е проява на любезност, а заповед! – Рамон отправи усмивка досущ като на хиена. – И още нещо, заради това, че ти ще пишеш статията, разполагаш с един месец да ми я представиш и да ме впечатли. Докажи ми, че можеш.

Осъзнах, че току що изкопах собствения си гроб поради факта, че обърнах внимание на тази овехтяла Библия и дружката ѝ – замесената в случая бутилка коняк. Огледах внимателно останалите бюра. Трима от четиримата ми колеги, които седят близо до мен, натискаха клавиатурата като обладани от зли сили с цел да завършат статиите си преди крайния срок. Единствено Рикардито, фотографът, който правеше снимки на труповете при смъртните случаи, ме наблюдаваше. Май бе чул целия разговор, защото ме гледаше като гробаря от комиксите за Lucky Luke. Оставаше само да потърка

кокалестите си ръце и да извади от джоба си метър, за да се увери, че останките ми ще се вместят в ковчега. Рамон стана и с левия ъгъл на устата си каза нещо от сорта:

- Ще говорим утре в осем!

Излезе без дори да върне стола на мястото му.

В девет часа се прибрах вкъщи и заварих всекидневната превърната в полева болница. Раул, който беше на три години и половина, бе разположил телцето си на двуместното канапе. Голямо парче лепкав пластир скриваше челото му. Фран седеше на дивана. Бе с

година и половина по-голям от брат си. Нямахме превръзки с бинт, но бледото му лице бе досущ като светеща неонова лампа. Както винаги се изправих пред дилемата кой от двамата да прегърна пръв. Този проблем разреших като застанах на колене между двете канапета, протягайки по една ръка и към двамата.

- Мамо...! – викнаха и двамата едновременно. Залепиха се за мен като малки молюски.

На вратата се показва Емилио по анцунг и по тениска.

- Виж ти по кое време се прибиращ. Децата наранени, банята пълна с кръв, Пакита е на ръба на инфаркт на миокарда, а съпругата ми си играе на журналисти до никое време. Какво направих само като помолих Пако да те назначи във вестника. И отгоре на вичко му дължа услуга.

Заболя ме, че дори Емилио спомена за положението ми на връзка. Но бях прекалено уплашена, за да споря. Пуснах децата.

- Какво е станало?

Емилио се тръшна на मेкия стол, който бяхме донесли от Маракеш, когато все още успокоявахме либидото върху кухненската маса като Джак Никълсън и Джесика Лейндж във филма "*Пощальонът винаги звъни два пъти*". Тоест преди падането на Римската империя.

- Ами нищо – отговори той с много ирония. Прекарал следобеда в педиатрията, защото Пакита го извикала от телефон на Бърза помощ. Веднага след като се върнал от училище, това магаре Раул се промъкнал в банята, за да се провеси от закачалката за кърпи като Тарзан. Тъй като бил много силен, измъкнал я и паднал на земята, оплетен в кърпата, някакъв ръждясал болт та даже и част от плочка. Веднага щом го чула да плаче, Пакита отишла. Заварила детето и плочките целите в кръв каквито няма даже и в "*Тексаско клане*". След това там се появил Фран, който като видял брат си целия в кръв, му се завило свят и паднал на земята. Ако аз, най-веселата репортерка на улица Сезам съм докоснела главата на детето, съм щяла да забележа цицината с големината на кокоше яйце. Ангелчето щяло да си счупи врата. А бедната Пакита, на нейните години и както била свръхнапрегната, изтичала да извика съседката отсреща- онази разгонената с платинен цвят на косата, която закарала и тримата в спешна помощ с колата. Той отишъл там, изнервен понеже си представил, че децата са в интензивното или нещо по-лошо. Докато лекарите шиели раната на Раул и правели изследвания на Фран, в чакалнята Пакита се почувствала зле. А когато най-накрая си тръгнали от това място, той трябвало да закара тази жена къщи и след това да изчисти

банята, която приличала на кланница. Така че с мое разрешение щял да се пъкне в леглото без да ме пита. Бил прекалено стар за подобни преживявания. С майка начинаещ журналист и синове гимнастици или може би потенциални самоубийци сме щели да го убием.

- Защо не ми се обади?

- Защото, скъпа, мобилният ти беше изключен. Покрай всичките тези нерви не се сетих да потърся телефона на редакцията, а в тази чакалня, с вид на място, от което няма да се върнеш, вече не бях на себе си. Съжалявам, наистина. Злокобен лъч светлина се прокраде в очите на Емилио.

– Оставих ти съобщение на гласовата поща, но както виждам не си го чула. Каква репортерка само, дето не си включва телефона.

Емилио стана. През ума ми мина мисълта, че бе напълнял още толкова в сравнение с времето, когато беше гадже на сестра ми. Тоест преди Нерон да подпали Рим и да се присъедини към християните. На момента се разкаях за това ми размишление, чиято злоба се бе родила от яда, предизвикан от думите му. Реших да съм добронамерена и да прехвърля вината на долнището на анцунга. Трябваше да му купя нещо по-удобно, с което да се разхожда вкъщи.

- Махам се, не мога повече – измърмори той. – Утре Пакита да ти обяснява за лечението. Лека нощ...

Съпругът ми излезе в коридора без да ми позволи да кажа нещо разумно или поне достойно.

Приготвих вечерята на децата, които изядоха едва по половин наденичка франкфурт. Пропуснахме къпането и ги сложих да спят. Седнала в долния край на леглото на Раул, изчаках дишането му да влезе в ритъм с моето. После отидох в кухнята и си приготвих салатата. Тази случка с децата бе попречила на Пакита да приготви вечерята. Преживях като самотна крава смесицата от маруля, домати и моркови. Липсваше ми глъчката на децата и спокойния разговор с Емилио. Дори ми липсваха упреците му, че отново съм започнала работа. Всичко това се беше превърнало в навик като този да облече ужасния анцунг и да пипа долната част на дясното си ухо докато гледа телевизия или да започне да чете вестника отзад напред. Въпреки че благодарение на чудесното хрумване, което бях направила на Рамон, скоро съпругът ми нямаше да има основание за упреците, а аз щях да остана без работа.

Глава 2

Споменът се появи без предупреждение, за да ме отведе на място, където паяжина от гласове оплиташе мен и майка ми. Чичо Николас току що бе оставил на масата в трапезарията бутилка коняк.

- Хайде, занеси това на брат ми, че какво ще пият иначе тези мъжаги – каза той на майка ми.

Братовчедките ми Ампаро и Фели се занимаваха с техни си работи в някой ъгъл. Или пък може би бяха останали вкъщи с леля Клоти. Известно е, че паметта е непостоянна и пази това, което ѝ харесва. Баба Фелиса мокреше със сълзите си една носна кърпа, която изпълваше въздуха с аромат на лавандула. Самата тя миришеше така включително и в деня на смъртта си двадесет години по-късно. В болницата татко каза, че починала заради захарта и че същото го очаквало и него, както и чичо Николас и леля Хулия. Така стоял въпросът с кръвта. Този летен следобед на 1962 г. баба прошепна на ухо на майка ми да бъде много внимателна, защото чужденците били самия дявол и говорели ужасен език. Леля Хулия ѝ подаде една чиста кърпа.

- Вземи, майко, че са ме хванали лудите.

Баба си издуха носа и осъдително заяви, че тези демони чужденците за малко не убили съпруга ѝ, заменяйки белите му дробове с въглища докато спял. Разказваше семейната история, според която дядо заминал за Франция през 1932 г., за да изпробва късмета си в мините на Алес, откъдето се върнал след година и половина с празни джобове и отхрочвайки черни стърготини. От тогава тя милата плачеше всеки път щом някой ѝ споменеше за чужбина.

Чичо Николас каза, че е време да си ходят, за да можем с майка ми да си починем. На следващия ден ни чакаше тежко пътуване. Леля Хулия тръгна и накара съпруга си Мигел да направи същото. Даже баба ми престана да плаче. След като тя ни обсипа с влажни целувки, семейството на баща ми си замина, събрано във вид на малка и компактна група. Мама прибра бутилката *Terry* в чантата с храна за из път, но подаръкът на чичо ми никога не стигна до ръцете на баща ми. На немската митница един от охраната с червена коса и ужасен говор конфискува бутилката. А майка ми не спря да плаче.

На сутринта, когато трябваше да заминем, тя се опитваше да се разсъни с три звучни потупвания. Леля Хулия събуди всички ни от съседния апартамент над нас като в казармата. Когато тя искаше да повика майка ми, удряше три пъти пода с дръжката на

метлата и тази, която търсеше, се показваше на прозореца на кухнята, който пък гледаше към осветения двор. В обратна посока системата функционираше по същия начин, само че тогава майка ми удряше тавана така енергично, че мазилката се лющеше и покриваше главата ѝ с бели късчета. Майка ми беше жизнена дори когато ставаше въпрос за умиране. Когато този момент настъпи, тя удари три пъти с ръка по нощната масичка, собственост на Общинската болница, където от няколко дни бе приета, и попита татко и мен за Анита. Той ѝ отвърна, че отишла да потърси кафе. Майка ми протегна леко шия, вдигна глава и каза, че не може да я чака повече. Когато сестра ми се върна, тя вече беше починала.

На сутринта, която промени живота ни, чичо Мигел и леля Хулия ни придружиха до автобусната спирка на Евробус. Веднага щом видяха онази купчина желязо, мама и леля избухнаха в плач. Чичо ми погали косата ми с дясната си ръка и промърмори:

- Не им обръщай внимание, утре ще видиш баща си. Това искаш най-много, нали?

Обърканата ми глава се поклати утвърдително. Гушнах Тонин – куклата, която Влъхвите ми бяха оставили в дома на леля Хулия. С ръста си на четиригодишна виждах само панталони на каре, където се пресичаха тънки линии от тези, които мама наричаше „Уелски принц“, женски пръсци, изпъстрени със сини ивици и цяла армия от стари картонени куфари завързани с каиш, измежду които едно момче ме наблюдаваше съсредоточено. Под обърканото му изражение се виждаше част от розовата му кожа. Долепих бузата си към крачолата на панталона на чичо Мигел. Когато дръпнах лицето си от моето грапаво убежище, оплезеното момче бе изчезнало.

Изведнъж майка ми и аз се озовахме на седалки с лепкава тапицерия. Тя седна от външната страна, остави чантата с храната на земята между коленете си, покрити с една скромна разкроена пола и продължаваше да плаче. От другата страна на прозореца леля Хулия отваряше уста като морски таралеж сред сълзите, които се стичаха по бузите ѝ. Чичо Мигел потъркваше клепачи с големите си пръсти, почернели от поправка на двигателите на влаковете в Държавните железници. Двата отваряха уста и размахваха ръце докато не останаха мънички като Малечко Палечко и сякаш ги погълна великанът човекоядец в далечината. Аз се стгуших с Тонин в скута на мама.

Когато се събудих, тя беше заспала и въздишаше в съня си. Отделих се от нея, за да се покажа на прозореца. Слънцето, жълто като лимон, подразни очите ми щом го погледнах. Зад мен чух пукане. Нещо ме удари силно в дясното слепоочие. Погледнах през процепа между седалката ми и прозореца. Видях две черни очи, които се смееха под единствената и черна като катран вежда. Малко по-надолу се появи нахално един

език. Момчето вдигна някакъв предмет като този, който използва Мигелито от петия етаж, за да убива гущери на открито. То каза:

- Имам още...

Уплаших се и се дръпнах от прозореца.

- Оскарин, остави на мира момичето, днес май си търсиш боя! – чу се дебел женски глас зад майка ми. – Само ядове ми създава това мое дете. Боже мой, какво наказание!

Сгуших се в полата на майка ми и заспах, хванала ръчичките на Тонин. Когато за втори път се събудих, лимонът в небето вече се бе превърнал в портокал, който дразнеше очите по-силно от предшественика си. Не се доближих до прозореца да не би момчето, което се плезеше да ме уцели пак. Подколнените ми ямки пареха при допира с тапицерията с всяка секунда все повече и повече. Майка ми ме събуди. Върху лицето ми се стовари вихрушката от бритона и ръката ѝ, жест, който аз никак не обичах, а тя никога не престана да прави.

- Мамо, кога ще пристигнем?

- Скоро – отговори ми тя и предложи да играем на виждам виждам. Сред паренето от седалките и тракането на автобуса, часовете минаваха бавно докато шофьорът не спря на едно открито място до шосето. Коридорът на автобуса се напълни с хора, търсещи вратата. От другата страна на прозореца едно момче с голяма глава и съединени вежди вдигаше скандал. Погледна ме. Една усмивка пресече обърканата му физиономия. Вдигна предмета, който видях през процепа. Нещо се удари силно в прозореца, потъмнял от прах по пътя. Момчето се оплези. Триумфът му бе кратък. Дойде една дебела госпожа, заклещена в права пола и го ощипа. От моето място се наслаждавах като гледам как Оскарин плаче, но мама не ме остави да се порадвам на наказанието му. Дръпна ме с ръката, която не държеше чантата с храната и ме изкара от автобуса.

Майка ми стана приятелка с тази на Оскарин. Свързваше ги факта, че пътуваха с децата си, за да се видят със съпруга си, когото бяха изпратили преди месеци на влака за емигранти. Встрани от шосето, където се търкаляше автобуса, заедно с госпожа Пура и нейния точен стрелец споделихме панираното месо и картофената тортиля. Госпожа Пура бе донесла кюфтета от риба треска и цял куп панирани сардини. По време на ядене майките си разказваха месеците, изпълнени с тъга, които преживели откакто съпрузите им заминали, а от писмата, които им пращаха, знаеха, че са добре със здравето слава на Бога и обещаваха скоро да ни заведат там, където сякаш Господ не носи светлина в утрото.

- Много е тъжно винаги да си сама – казваше майката на Оскарин.

- Аз пък, госпожо Пура, смятам, че да си без съпруг е като да ядеш паеля без крехък зелен боб – допълни моята майка.

Прекосихме Франция през нощта. На германската граница един полицаи намери коняка от чичо Николас и го конфискува, понеже майка ми нямаше пари да плати наложеното мито. Сгушена в скута ѝ, я чух да плаче докато заспах. Когато се събудих и се подадох през прозореца, небето беше станало сиво сякаш Господ, за когото майка ми и госпожа Пура говореха толкова много, бе забравил да донесе светлина. Студът пълзеше нагоре по краката ми точно както мравките на открито в деня, в който развалих с пръчка мястото, на което Пили – от втория етаж вляво – твърдеше, че живеят. Дръпнах за ръкава майка ми.

- Мамо, студено ми е.

Тя, зашеметена, отвори уголемените си от недоволство очи и прошепна:

- Вече сме в Германия. – Сънливият ѝ поглед прониза стъклото и тя подскочи на седалката. – Пресвета Дево, каква мрачна земя! Няма грам слънце. Ще живеем като къртиците.

Наведе се, за да вземе от земята вълненото одеалце, изплетено от баба Клара. Зави ме с него и отново заспах.

След няколко часа клатушкане из тези мрачни земи, някой възкликна, че влизаме в Дюселдорф. Майка ми стана и заглади с ръка изстрадалата си пола. Извади шише одеколон и един гребен. Навлажни косата ми пръскайки я със студени капки от пластмасовото шише. След това намокряне се зае с бритона ми. После среса черните си коси, чийто цвят Анита наследи година и половина по-късно. Видях я да си слага вишнево червило.

- Какво правиш, мамче?

- Ех, дъще, сякаш си любопитното негърче.

Когато не знаеше какво да отговори, мама си измисляше това дете, чиито въпроси никога не получаваха отговор. Като не се сетих за друго, го свързах с негърчето от Африка, което пееше песента за Кола Као.

- Мирувай или ще те набия! – заяви госпожа Пура зад мен. – Така искам баща ти да те вкара в правия път! Ще видиш как ще те накаже!

Чух Оскарин да плаче.

Автобусът спря и пред прозореца се появи татко с очертан сякаш от цяла верига работливи мравки мустак. Пръстите на майка ми подскачаха като врабчета, а току що начервените ѝ устни изрекоха:

- Колко е отслабнал, Боже мой!

И сълзите се хванаха ръка за ръка, за да се пързулнат по бузите ѝ в права линия точно както когато във Валенсия учителката ни нареждаше, за да влезем в класната стая в първи клас.

И докато нареждах в съдомиялната приборите от импровизираната вечеря в тази декемврийска вечер на 2003 г., усетих как по скулите ми потекоха сълзи, подобни на майчините в онзи толкова далечен следобед. Бях изживяла повече от половината си живот и не знаех коя част от спомените ми бе истинска и коя паметта ми, с ужасната си мания да лъже, си бе измислила. И съзнавах, че никога няма да го разбера. По време на това пътуване баща ми не беше с нас. Анита все още не се беше родила, а майка ми вече не е сред живите, за да потвърди спомените ми. Да каже нещо го нямаше даже и Оскарин, който се оказа, че има добро сърце, скрито под желанието да бъде точен стрелец. Той напусна този свят прекалено рано, понеже се разболя от СПИН.

Глава 3

Денят започна зле. Емилио ми изчете цяла проповед за това колко абсурдно бе да се върна на работа. Веднага щом се събудиха, децата казаха, че са болни и няма да могат да идат на училище. Те тримата ме накараха да се почувствам толкова виновна, че щом Пакита се появи, бледа като платно, разреших на момчетата да отсъстват от училище. Лицето на нашата домашна помощница леко смени изражението си, но тя не направи никакъв коментар. Емилио си изпи кафето и каза, че колата му трябва, понеже се налагало да иде някъде, но ако побързам, може да ме остави наблизо до редакцията. Половин час по-късно слязох от семейната кола, зле гримирана и облечена сякаш дрехите бяха падали една по една върху мен от терасите, докато вървах по тротоара. Като се погледнах в огледалото на асансьора, реших, че облеклото ми имаше само едно предимство – надутият Рамон нямаше да си губи времето като се заглежда по бюста ми.

Грешах. Шефът внимателно огледа гърдите ми докато ми съобщаваше сутрешната задача, а тя се състоеше в това да се поровя из архива и да намеря информация, необходима за следващия му репортаж.

- Ето какво трябва да потърсиш – каза той.

Подаде ми бележка, написана на ръка. Не каза нищо за срещата ни в осем, нито пък се заяде с мен – подробност, за която даже му благодарих. Сутринта ми премина в

събиране на поисканата информация като в същото време на моменти се плашех от собствената си смелост. Кой ме бе накарал да предизвикам този надут пуяк и да се меся там, където не ми е работа? Нали нямах представа от журналистика. Паниката ме наведе на мисълта да напусна вестника преди да се превърна в идиот камикадзе.

Някъде към единайсет часа звъннах вкъщи от мобилния телефон.

- Децата са много непослушни – каза Пакита със сетни сили, заобиколена от врявата от детски гласове и електронни звуци.- Цяла сутрин се занимават с играчките, които им донесоха Вълхвите¹ или Дядо Коледа, с тази мода да се дават подаръци на Бъдни вечер се обърках. На моите племенници подаръците им ги оставят Вълхвите на шести януари, както би трябвало да е...

- Младенеца, Пакита, - упрекнах я аз. – Не намесвай децата. Вкъщи идва Младенеца на Бъдни вечер, защото когато живееш в Германия, се правеше така и на Емилио идеята му хареса. А Вълхвите им носят по някое и друго подаръче, за да уважим испанската традиция.

- Гледай ти, какви работи, Младенеца... – измърмори Пакита. – Сякаш не ни стига цялата тази врява покрай този дебелия с брадата, от Америка. Аз тези нови моди...

Затворих преди Пакита да задълбае в защитата си на традициите и да накара децата да не вярват в това. Сама щях да го направя.

В дванадесет часа в архива се появи Марк – ветеранът, който пишеше новините за смъртните случаи, чиито снимки правеше Рикардито. Марк беше гей активист под стройното си тяло на секач от Запада и винаги научаваше всичко преди останалите. В редакцията се носеше слух, че е имал и по-добри моменти в професионален план – заемал е важен пост в известен вестник в Ню Йорк, където се родил през 1944 г. от баща американец и майка испанка от Пайпорта².

Никой не знаеше какво го бе накарало да се захване с отдела за новини за смъртни случаи в един скромнен и новосъздаден ежедневник. Никога не говореше за миналото си в САЩ, нито пък на друго място. Марк бе единственият в редакцията, който ми даваше професионални съвети и казваше, че имам талант, въпреки че не уточняваше за какво.

- Каня те на едно бързо кафе преди да послужиш за обяд на акулите. Казват, че тези от архива са като Годзила.

¹ В Испания Вълхвите носят подаръци на децата на 6 януари. Това е денят, в който тримата вълхви отиват да занесат даровете си на младенеца Исус.

² Пайпорта- град в област Валенсия

Измежду червеникавата му и полупобеляла брада се показа усмивка. Колко благодарна му бях само, че ме беше спасил от паниката, преливаща от ушите ми!

- Разбрах за твоята статия – каза той докато вървеше към машината за кафе.

- Колко бързо се е разнесъл слуха! Най-вероятно е бил Рикардито...

Марк побърза да защити колегата си, с когото се разбираше много добре.

- Рикардито не е гъкнал дори. Разбрах от друго място. Знаеш, че съм в много добри взаимоотношения с високопоставените.

Друга клюка, която се носеше из редакцията, твърдеше, че Марк бил стар приятел на Рамон, с когото се запознал в Ню Йорк, когато нашият известен шеф живеел там. Друго твърдение гласеше, че Рамон спасил Марк от корабкрушение в личен план, което било не по-малко ужасяващо от това на Титаник, и го назначил на работа в отдела за смъртни случаи в нашия скромен ежедневник. Но никой не разполагаше с факти, които да удостоверят истинността на тази информация.

- Знам, че сама си сложих въжето на врата – казах аз. – Цяла сутрин си мисля дали не е по-добре да ми изплатят каквото съм заработила и да си спестя смешното положение, в което ще изпадна.

Марк се спря тихо пред машината за кафе и пусна монетите една по една в отвора.

- Чисто кафе без захар, нали?

- Точно така, много си мил.

Той даже не смени изражението си.

- Знам – подаде ми напитката, а за себе си взе късо кафе с много захар.

Марк не беше на диета. Дръпна пластмасовата чаша и ме погледна.

- Направи добре като предизвика Рамон, вече беше време. Ти имаш талант. Аз, както и той, го знаем много добре. Трябва само да покажеш колко си смела, нищо повече.

В другия край на коридора се появи шефът като внезапна и неочаквана заплаха от космоса. В лявата си ръка носеше папка от тънък син картон завита на руло, с която определяше посоката на движение точно както водач на огромна група хора. Само той липсваше сега. Когато стигна до нас, ни погледна, засмя се с усмивка на палач и ми подхвърли докато минаваше:

- Намери ли вече това, което ти бях поискал? Знаеш, че ми е спешно...

Не дочака отговора. Докато аз го ненавиждах от цялата си душа, си помислих, че такъв човек не заслужаваше задник като този, който току що показа. Обърнах се към Марк:

- Виждаш ли, има ми зъб!

Приятелят ми, който сега приличаше на секач от Запада повече от всякога, отвърна:

- Напада те, за да можеш да реагираш, Клара. Дълбоко в себе си той е добър човек, но трябва да изпълнява ролята си на търговец на роби. Не е лесно да застанеш начело на една бъркотия като този вестник и да му вдигнеш рейтинга. Пролуката под носа на Марк разкри големите му зъби, с които ядеше зърнени закуски – нещо, което без съмнение бе останало от бащата му гринго. – Освен това има хубаво дупе. И хич не се преструвай, видях те да го заглеждаш нарочно.

Цялата почервениях. Бях възпитана от родителите си преди всичко да се отнасям с уважение и се срамувах, че ме бяха хванали да изказвам мнение за задните части на един мъж – нещо, с което свиквах с навлизането ми на години. Изпих си горчивото кафе.

- Вече имаш ли информация за статията? – попита Марк.

- Никаква.

Марк изпи набързо късото си кафе, изхвърли чашката в кошчето и ми отправи мъдър поглед. След това каза:

- Аз бих започнал с това да се обадя на човека, който е написал статията в немския вестник. Най-вероятно в началото или пък в края се появява името му.

Почувствах се ранена в собствената си любов.

- Знам как се казва – Бено Хофман. Вчера видях.

- Много предвидливо, my darling – каза Марк надсмивайки се. – Улесняваш ме значи. Едно нещо, което си свършила. Сега ще намериш телефона на вестника, в който работи, ще попиташ за гореспоменатия и да видим какво ще успееш да откриеш за нашия емигрант и мрачния псалм, който е чел.

- Това не изглежда толкова лесно – възразих аз. – Ами ако ми откаже?

Марк сви рамене.

- Представи си, че вече имаш ключа. Единственото, което може да стане, е този тип да се съгласи да ти помогне. Нищо не губиш като опиташ.

Приятелят ми примигна със зачервените си очи все едно размаха ветрило.

- Пък и с този твой глас, Кларита, можеш да забогатееш ако започнеш да работиш на някой еротичен телефон и да говориш мръсотии. Обзалагам се, че германецът даже и на среща ще те покани.

В моменти като този се съмнявах дали Марк е хомосексуалист.

- Ако някой те чуе, ще рече, че в момента ми правиш разни намеци.

Марк избухна в смях. Вече нямаше този мъдър вид, а по-скоро приличаше на зъл гном.

- Ех, Кларита, това нашето е невъзможна любов. Ако нямаше толкова големи гърди и някое друго косъмче по краката, бихме могли да таим някакви надежди. Но на мен ми подхождат силните мъже. Колкото по-мъжествени, толкова по-добре. Тоест с окосмени гърди и вид на шофьор.

- Като Рамон – изпуснах се аз.

На лицето на Марк се изписа меланхолия.

- Нашият обичен Рамон бихме могли да го сложим в категорията изискани шофьори. Това веднага му придава допълнителен привкус. Освен това има чудесно за годините си тяло. Много ясно, нали се грижи за себе си. Жалко, че на години съм по-голям, а на него пък му харесват жени. Никой не е съвършен!

- На мен ли го казваш.

Той въздъхна дълбоко.

- Така, послушай ме и се обади на този тип. Ако не е в добро настроение и не иска да съдейства, ще измислим друг вариант. Плюс това винаги имаш възможността да преровиш щателно интернет пространството. – Споменавайки мрежата, Марк се посъвзе от неочакваната тъга. – А сега стига сладки приказки, защото Рамон иска на обяд да види какво съм написал за чудовището, което се е появило тази сутрин в градините на Турия. Разбра ли за това?

- От къде да разбере като от часове съм затворена сред тези стени.

- Ще ти разкажа на спокойствие после. Става въпрос за филм. Сега те оставям да се върнеш при твоите акули... -Марк се изсмя силно три пъти като каубой, изпил доста уиски. – Чудни неща се случват в този живот. Току виж някой ден съм оставил вестника и съм започнал да пиша криминалета... Хамлет и Чандлър няма да са нищо! – Чертите на лицето му оформиха изражение, което вещае интересни признания. – Имам цял архив от престъпления вкъщи, знаеш ли?

- Внимавай с това, да не си отвориш устата прекалено.

Марк се усмихна отново, изпълнен с много тъга за чужда сметка.

- Това вече съм го преживял веднъж, Клара, и не мисля да го правя втори път. До скоро, следобед ще ми разкажеш...

Приятелят ми ме остави сама в опита си да асимилирам последните му думи. Бяха прекалено многозначни и зарязах идеята да стигна до изводи за миналото му. Винаги

щеше да е една загадка. Като изчезването на кораби в Бермудския триъгълник или гласовете от отвъдното, записани в стария Белчит. Върнах се при акулите от архива. Там ме свари часът за обяд без да имам една минутка поне, за да звънна на Бено Хофман.

Глава 4

Излязох на улицата в един и половина. Първият ми импулс бе да ида до вкъщи, за да видя как са децата и изстрадалата Пакита. Но си спомних, че беше вторник – денят, в който ходех до супермаркета да напазарувам за баща ми. Малко ми оставаше да му звънна и да отложа посещението си за сряда, но веднага се отказах от това намерение. Откакто майка ми почина, той бе станал много апатичен. Много рядко излизаше, почти никой не го посещаваше, а една от причините за това бе, че от роднините му бе останала жива само леля Хулия, но тя от години живееше в старчески дом. Хладилникът му ми показваше кухите си вътрешности всеки път щом го отварях. Изведнъж ме обзе предчувствието, че ще видя баща си умрял в креслото, където прекарваше часове наред, гледайки към улицата. А ако някой открие трупа му, наоколо щеше да намери някоя абсурдна вещ като Библията, където Ектор Лаборда четял този мрачен псалм в деня на смъртта си. Мисълта, че някой ден може да намеря баща си в същия вид като на онзи емигрант, който никога не се бе завърнал, ме накара да се реша. Обадих се на Емилио, за да съм сигурна, че ще обядва вкъщи и спрях едно такси.

Баща ми си беше пуснал телевизора и го беше увеличил толкова много, но хич не обръщаше внимание на това. Седеше в креслото до прозореца, облякъл плюшен халат и съсредоточен в това да наблюдава навън през дантелените пердета, сякаш беше полицаи от ФБР, който шпионира заподозрян. Не разбра, че аз съм там, докато не намалих телевизора. Тогава отдръпна погледа си от улицата и ме погледна с учудване.

- По дяволите, как ме уплаши само! От къде дойде, че не съм те видял?

- Ами пресякох улицата от супермаркета. А как щеше да ме видиш като са пуснати пердетата?

- Аз се осведомявам за всичко, което се случва навън – заяви гордо той.

Усъмних се, но не исках да му противореча. Отидох до кухнята и оставих торбите с продуктите на земята. Отворих хладилника, а там бяха останали само четири бутилки бира Хайнекен, две самотни яйца, една полупразна консерва с риба тон, едно от двете

телешки филета, които бях купила преди и се беше превърнало в пурпурна подметка, една купа със съмнително пресни кремчета и бутилка пълномаслено мляко от килера. Намерих точно това, от което се страхувах: от шестте кофички обезмаслено мляко, което занесох предната седмица, все още имаше пет. Естествено непокътнати. Изтичах до всекидневната.

- Купил си си пълномаслено мляко? Сещаш ли се какво ти каза лекаря?

- Какво знае този убиец на здравите? Сигурен съм, че той не пие от този боклук.

- А кремчетата от къде се появиха?

Татко се усмихна като стар лукав котарак.

- Даде ми ги съседката вчера, когато минах да ѝ поръчам млякото. Тя ги прави. Готви много вкусно.

- Какво искаш, да си вдигнеш захарта ли? Ами ако ти стане нещо?

- По-лоша си от майка си! – измърмори той. – Тя искаше да ме умори от глад, а си замина преди мен...

Премълчах отговора, който би ми харесало да му дам и отидох в кухнята.

Разпределих по шкафовете и в хладилника току що купените диетични продукти.

Изкушавах се да излея в мивката това забранено от лекаря мляко и да изхвърля кремчетата, в които имаше и по една бисквита *Мария*. Но не го направих, не си струваше. Татко щеше да ми се разсърди, после щеше да изтича и да поръча на дебеланата до тях да му донесе още продукти, забранени от лекаря, и да вземе какъвто и да е сладкиш, който тя му предложи. Дали пък не си просеше тези лакомства?

Върнах се в салона, взех един стол и седнах срещу него.

- Татко, не можеш да живееш тук съвсем сам. Ела при нас. Ще се чувстваш много добре с децата.

- Тези животни дето ги имаш някой ден ще ме изядат и мен! – каза той. – Леле, ама и вие добра я свършихте с това да гледате деца на четиридесет години. И отгоре на всичкото две, почти едно след друго. Не ви ли беше достатъчно едно? Когато малкият стане на двадесет години, ще сте с единия крак в гроба или пък вече ще сте умрели!

Изкара ме извън търпение това, че баща ми натякваше за тази моя късна бременност. Колко го ненавиждах в моменти като този.

- Знаеш много добре какви гадни неща направиха, за да забременея! – защитих се аз.

– И какво желание имахме за деца, най-вече Емилио...

- Безсмислица! Господ те наказва задето се забърка с годеника на сестра си.

Започнах да подозирам, че баща ми си е загубил ума в своята нездравословна самота.

- Какви ги говориш! Бесплодието ми е наследствено и е от твоя страна, да е ясно. Виж леля Хулия. Анита също трябваше да се подложи на лечение в Бон. Това няма никаква връзка с Господ.

Татко продължи да настоява:

- Ако не беше застанала между тях, сестра ти нямаше да отиде при този тип, който сякаш е гардероб. Големичък е негодникът. И сега нямаше да идва тук с тези руси деца, които освен да ми казват „Хей” друго не правят. Приличат на тези от доктор Менкеле. Сигурно в болницата са им направили нещо като са се родили.

- Да не си останал снощи да гледаш „Децата на Бразилия”?

- Ще ти кажа аз на теб! Какво искаш да правя като не мога да спя? Трябва да се занимавам с нещо.

Отново го помолих:

- Бъди разумен и ела при нас.

Той ми отправи поглед, изпълнен с безкрайна тъга. Поклати глава отляво надясно и прошепна:

- Оттук ще ме изкарате с краката напред. Все още усещам майка ти във всеки ъгъл на тази къща.

Сдържах желанието си да заплача. С майчинството и възрастта бях станала склонна към такива ревливи начини на облекчение, които ме връхлитаха в най-неподходящите моменти.

- Животът минава толкова бързо, както мишките бягат в църквата – изрече татко. – Когато си дадеш сметка, вече си остарял и не ти е останало нищо.

Опитах се да му повдигна духа:

- Знаеш ли, ще приготвя френска тортилия, калкан и салата. Ще видиш какво богато меню, като в ресторант.

Той сви рамене.

- Това не е толкова вкусно. От време на време можеш да ми носиш бекон.

- Татко!

Избягах в кухнята, за да не слушам повече глупости. Гласът му отекна в тила ми:

- И не си и помисляй да изхвърлиш кремчетата!

Баща ми обядва с неочакван апетит. Свит в креслото както плодът в плацентата, държеше подноса с храната в кокалестите си колене. Аз бях приготвила тортилия и за себе си, за да не се връщам в редакцията с празен стомах. Изядох я, седнала срещу него. Докато го гледах, изпълнен с желание, отново се появи образът на Ектор Лаборда такъв

какъвто си го представях, когато прочетох новината за мрачната му смърт. Също като него, баща ми живееше сам и от месеци сякаш чакаше смъртта до прозореца. В деня, в който най-малко очаквам, щях да му занеса поупките и да намеря трупа му. И никой журналист не би искал да оповести смъртта му в пресата, защото той вече не бе емигрант и смъртта му нямаше да е новина.

След като приключих с тортилята си, пийнах малко вода и казах:

- Слушай, татко...

Той ме погледна през пердето, което имаше на очите си.

- Когато си работил в Германските пощи в Дюселдорф, запознавал ли си се с някой си Ектор Лаборда? Трябва да е бил горе долу на твоите години...

Татко отпи глътка от бирата Хайнекен, която ме накара да му отворя. Кимна с глава:

- Как да си спомням? – отново отпи. – Бяхме много испанци в Пощата, във фабриките и навсякъде. – Замисли се и каза: - Испанци, италианци, гърци, турци...имаше колкото искаш. Пък и италианците не бяха никак женствени. Винаги ходеха с гребен в джоба и когато не изглеждаха добре, го вадеха и си оправяха косата. Проклетите спагети! А помниш ли гърците? Бяха по-големи тапи и от нас така да се каже. И с големи глави, дето приличаха на гъби. Ами турците...ех, турците...

Татко се върна назад във времето. Помислих си, че креслото изяждаше подвижността му, но не посмях да му напомня препоръката на лекаря да се движи. Знаех какъв ще е отговорът му. Той се приближи до шкафа в салона, който бе единствената оцеляла и не в толкова добро състояние мебел, донесена от Германия през 1974 г. Порови известно време в едно чекмедже и извади ламаринена кутия. С нея отново седна в креслото и се потопи сред дръжките му с тапицерия на цветя.

-Вече няма ли го албума със снимки? – попитах аз.

Ръцете на татко дръпнаха капака и разбъркаха всички тези безжизнени снимки.

- Тези не са на семейството. Затова майка ти ме караше да ги държа тук. Нали я знаеш каква е като ставаше въпрос за това.

Показа ми една чернобяла снимка, на която бяха наредени на фона на един отворен към друг свят прозорец четирима мъже с тъмни коси и сиви лица, които сякаш бяха очертани хоризонтално от заострените им тънки мустаци. Бяха облечени с кафеникави работни гащеризони и подредени в линия пред стена на фабрика, върху която се отразяваха облаците олово.

- Тази снимка ни я направи Доменико, италианец – измърмори баща ми сред една спонтанна усмивка. – Ужасът на девойките. Какъв надут самохвалко!

Татко се изсмя. Това се случи за пръв път откакто бях влязла в апартамента днес. Показалецът му, все още жълтеникав от времето когато пушеше цигари без филтър, зашари над главата на мъжа, застанал в левия край на снимката.

- Не можа да ме познаеш.

Потвърдих това.

- Годишите не прощават и на Папата, виж го колко е рухнал и той... – съжали той. Показа следващия на снимката. – Този е Московчанина. Запознах се с него във влака.

- Московчанина?

До мен достигна още една от татковите усмивки.

- Наричаха го така, защото беше заклет комунист. По-червен от Ла Пасионариа и Карильо взети заедно. Той отиде в Германия, за да избяга от Франко. Както стана ясно, от Тайния комитет един ден му теглили такъв бой, че за малко да го убият и той напуснал работа за всеки случай. Беше много досаден. Всеки божи ден ни четеше проповеди ни в клин, ни в ръкав. Един ден го хванах на тясно и му рекох:

- Виж, Московчанин, стига си дрънкар за мен, не искам разпавии. Дойдох в Германия да спечеля някой лев и да доведа семейството си. – Татко потъна замислен в мълчание. Когато изплува от там, каза: - Добро момче беше Московчанина. Отиде си от Хенкел и повече нищо не узнах за него. Ех, ще да е умрял вече. Както всички...

Пръстът на баща ми се плъзна към мъжа, който стоеше отдясно на Московчанина.

- Този беше Поета. Пътувахме за Германия в един и същ вагон. Той се качи от Мадрид. Беше единственият сред нас, който беше учил. Задържа се малко време в Хенкел, дори по-малко и от Московчанина. В деня на пътуването ни каза, че сме във влака на мечтите, защото всеки носеше своята в куфара си и нито една не се повтаряла.

- Брей, наистина е бил поет – улових се да прошепвам. – Хайде, разкажи ми за влака, никога не си говорил за това.

Татко сви рамене.

- Беше преди толкова време...

Набързо изпи последните два сантиметра бира. Погледна празната чаша с натезалите под белите му вежди очи и я остави върху масичката. Аз сложих чинията си върху неговата, взех чашата от земята и занесох подноса в кухнята. Набързо измих мръсните съдове и ги сложих на сешуара. Погледнах си часовника, беше три и пет. Трябваше да побързам, иначе нямаше да имам време даже и за едно прилично кафе в бара преди да се кача в редакцията. Когато се върнах в салона, баща ми беше дръпнал пердето и

внимателно се показваше през отворения процеп. Чувствах се ужасно поради това, че бях на път да поставя на преден план доза кофеин пред компанията на човек, чийто ден бе изпълнен със самота. Отново седнах на стола си. Той пусна пердето и се завъртя към мен.

- Ние бяхме с документи и договор както си му е реда – каза татко изпод реверите на халата си. – Не като тези маври дето идват с лодките. Нашето си беше съвсем легално!

Аз си помислих, че мароканците, които идваха с лодки, преследваха същата мечта като тази на испанските емигранти през шейсетте години, но в много по-тежки условия. Само че и дума не обелих, защото да противореча на татко значеше няколко минути напразен спор и времето нямаше да ми стигне. Той прошепна:

- Веднага като разбрах, че търсят хора да отидат да работят в Германия, хукнах да се запиша. Очи не ми останаха от сечене на дърва, само си губех времето там и не изкарвах даже и за цигари. Така че отидох до офиса, където подготвяха документите... дявол да го вземе, вече даже не си спомням и къде беше. С времето оглупяваме...

Баща ми извади от джоба си клечка за зъби и я сложи в устата си. Беше придобил този порок откакто кардиологът му го накара да остави цигарите.

- Няколко седмици по-късно ми се обадиха да ида на преглед – продължи той. – Когато дойде нашият ред, ни накараха да се наредим в колона като в казармата и ни огледаха зъбите като на коне. Не уважиха даже и онези части, сещаш се... Добре де, ама ни прегледа една госпожица. Беше много хубава, личеше си. Досуц като Джанет Лаих във филма „Психоза“. По дяволите, как се засрамах.

Татко изкара една дълга въздишка.

- Беше тежък преглед. Не си мисли, че всички минаваха. – Десният му показалец посочи дясното му око. – С тези очи видях как един доста як тип да плаче, понеже му бяха открили нещо на гърба и не му дадоха документи. Ама как побесня само. Имаше вид на голям мъченик. Оказа се, че продал всичко, което имал, за да дойде във Валенсия. Бил сигурен, че веднага ще го изпратят в Германия, а в крайна сметка трябваше да се върне на село с празни ръце. Така ни погубваха тези хора. Искаха ни напълно здрави, че да ни изстискат като лимони, да не би да се разболеем и да им сринем Немската социално-осигурителна система.

- А следващата стъпка е била пътуването, нали?

- Казаха ни: в четвъртък, еди си кой ден, в еди колко часа на гара Север. Който закъснее, остава, влакът няма да чака.

Баща ми огледа внимателно напръсканите си с кафяви петна ръце и въздъхна:

- Във влака бяхме само мъже, всичките млади и силни, бедни като църковни мишки. Всеки със своя картонен куфар, взет назаем. Какви ужасни куфари само! Дори и така, пак ни оставаше място, нали бяхме с дрехите на нас. – Татко почеса десния си клепач с възглавничката на показалеца си. – Майка ти ми беше приготвила закуска: хляб, чорисо, картофена тортиля и вода. Друго не ми трябваше. На перона раздадоха на всекиго от нас по един номер, сочещ вагона, в който трябва да се качим. Трябваше да си го сложим на

врата, за да се вижда хубаво, като на добитък. А когато пристигнахме на гара Колония, имаше един побеснял тип, който викаше като мегафон и ни лаеше насреща. Мисля, че беше испанец, но приличаше на тези нацистите.

Стана трудно от креслото. Мина пред мен влачейки по земята подметките на изгърканите си пантофи. Реших да му купя нови и да му ги дам като дойде вкъщи на 31 декември.

- Отивам да пия вода – чух го да казва.

Хвърлих бърз поглед на часовника. Нямах много време, но нещо вътре в мен не искаше да зареже тази история, която никога не ме е интересувала, но изведнъж ме плени. Чух татко да се движи в кухнята, до мен достигна шуртенето на водата от крана и затихването на една лека болнава кашлица. Веднага след това влаченето на обувките се приближаваше и татко отново седна в креслото. Той и тази мебел бяха еднакво изтощени от времето. Замислих се, че баща ми вече беше остарял и бе твърде уморен от живота. Под върха на носа му се появи една малка усмивка, почти микроскопична.

- Качихме се във вагона, който ни се падаше с голямо блъскане, понеже бяхме много. Според мен един не остана. Влакът беше повече от ужасен, с дървени седалки, които се отпечатваха на задните ни части и ги правеха квадратни. – Татко направи физиономия, която излъчваше презрение. – А после се появи този нехранимайко от Ирун, където ни натъпкаха в един склад и ни дадоха да ядем. Този тип ни нареди по високоговорителя да не носим прибори, които унищожаваша с поглед. Този, който ядеше до мен и когото в Германия вече не видях, започна да вика:

- Кучи син, да не ни мислиш за цигани!

Баща ми поклати глава с презрение.

- Нали виждаш, този невеж човек също си мислеше, че другият ще го чуе...

- Накараха ли ви да слезете от влака, за да се нахраните?

- Ами, да се нахраним... , уж да се нахраним. Една помия ни дадоха, че да

зальжем глада и това е то. Добре, че си носех закуска, в противен случай... После се върнахме във влака, не спряхме до Колониа. Когато слязохме на гарата, всичките необръснати и злемиришещи, бяхме със задни части като на маймуните от толкова седене. Караха ни да бързаме и без да ни обръщат никакво внимание. Във Валенсия почти не ни оставиха да се сбогуваме със семействата си. Времето ни стигна точно колкото да се качим във влака. Когато се подадох през прозореца и видях майка ти на перона, толкова красива с тази нейна черна коса и горката не спираше да ми маха с ръка за довиждане, нещо ми заседна тук.. – татко притисна гърди с двете си ръце –, че не можех да дишам. В крайна сметка мъката се появи в очите ми и почти не виждах. Влязох вътре, за да не ме види майка ти така, защото един мъж трябва да е непоклатим пред съпругата си. После се показах още веднъж, но гарата беше вече много назад. Съпругата ми също. Ставаше все по-малка и едва я виждах да маха с ръка. Не се дръпнах от прозореца докато не изсъхнаха сълзите ми, че да не ме видят другите. Но знаеш ли какво? Като седнах, се оказа, че всички бяха със зачервени очи. Московчанина най-много. След него Поеа, Антонио мисля, че се казваше, и започна да ни разправя, че отиваме да осигурим бъдеще на децата си и това е влакът на мечтите, понеже всеки бе сложил своята в куфара и нямаше две еднакви, всичките бяха различни. Даже и Господ не посмя да му се надсмее!

Татко доближи лицето си до прозореца и дръпна единия крайчец на дантеленото перде. Преди да скрие лице сред мръсните гънки на завесата, видях блясъка, който се прокрадваше сред уморените му клепачи и почувствах, че се докосвам вътрешно до тъгата на онези мъже, които са пътували с празни ръце към неясно бъдеще в една странна земя. Усетих също и тъгата на всички жени, които са ги последвали. Имах усещането, че съм много близо до непознатия Ектор Лаборда, който може би бе заминал по същия начин и се бе превърнал в затворник на бъдещето, което искаше да завладее. Бъдеще, в което нямаше място за никого от тях.

Глава 5

Гласът на Бено Хофман ми напомни за германските момчета, които ми харесваха като бях тийнейджърка и никога не ме забелязаха. На него му се понрави доста това, че една испанска журналистка се бе поинтересувала от обикновена статия, която в този ден бе запълнила мястото за новини за смъртни случаи и не бе развълнувала ничия душа.

Потвърди ми, че през последните години били много старите хора, които умирали сами в апартаменти дето миришели ужасно и не липсвали на никого по стълбите или пък в супермаркета. Затова подобен случай не бил новина. Вярно е, че казусът Лаборда привличаше вниманието със странните предмети, които са били с него в последните мигове от живота му. Или поне така го интерпретира той. Поради тази причина ги отразил в статията си и включил снимките, които направил, на тези реликви. Даже помолил един негов колега с испански корени да му преведе подчертаните изречения в тази стара Библия. Оказало се, че са част от псалм на разкажание – *Псалм 51* –, където грешникът моли Господ да му опрости вината и да го пречисти от пролятата кръв. Резюмето на този негов колега накарало Хофман да потръпне като погледнал мъртвеца и сърцето му подсказало, че си струвало да започне разследване и то подробно. Даже предложил на шефа си да направи репортаж от чисто любопитство за този загадъчен гастарбайтер, но той му отказал понеже не ставало въпрос за жълта преса и така бедният старец станал част от неизвестно загиналите. Сега останките му най-вероятно били погребани в някое гробище в покрайнините на Дюселдорф, в гроб, платен от полицата за смърт като се предполагало, че има такава.

Единственият роднина, когото полицията успяла да открие, е един четиридесетгодишен син, който живее в Испания и не говори грам немски, както Хофман установил сам, и въобще не се интересувал от починалия. Даже не обърнал внимание на дванадесетте хиляди евро, които баща му имал на сметка. Това бе един капитал, който без да представлява голямо богатство, беше повече от това, което някой би си представил като види онази мизерия, в която бе живял този беден човек. В крайна сметка парите и бутилката коняк отишли в ръцете на организация, председателствана от испански йезуит, който се занимавал с изследването на емиграцията и готвел изложба по темата за следващата година. Това обясняваше факта със събирането на толкова странни предмети като бутилка бренди, която дотогава щеше да се превърне в оцет с висока степен на токсичност.

Бено Хофман изкара един симпатичен гърлен смях.

- Много е странен този въпрос с господин Лаборда – каза.

Добави, че съжалява задето не успял да събуди интереса на шефа си относно въпроса за потомъка отстъпник на Лаборда. Липсата на внимание от страна на сина без съмнение сочеше, че става въпрос за отцепване от семейството – нещо, което заедно с тъжната смърт на бащата, би дало много информация, за да се направи доста добър репортаж за гастарбайтерите, живели в Германия в началото на шейсетте. Но такава

било ежедневието на един репортер и в този момент идеята му била заровена в същото гробище където и бедния старец.

Репортерът въздъхна. Каза, че фактите, които събрал, нямало да му послужат за нищо и ще ми ги изпрати по електронната поща. Също така ще добави и сканирано копие на една изрезка от вестник, която починалият пазел сред страниците на Библията си. Била някаква разнищена и пожълтяла хартия, на която не се различавало името на вестника нито пък датата. Според формата Хофман сметна, че датира от седемдесетте години, но нямал време да провери в архива. Имало три статии, които разказвали малко неясни случаи: прегазили едно момиченце на булевард в центъра и то починало, сбиване на пияни в кръчма в стария квартал, което завършило с един загинал, а третата статия разказваше как в гора в периферията на Дюселдорф намерили трупа на мъж буквално надупчен от намушквания с нож. Според Хофман може би женската ми интуиция щеше да ми помогне да си изясня защо този старец пази нещо толкова странно в Библията. Той все още не бе стигнал до някакво обяснение.

Трябваше да се владее, за да не извикам от радост. „Достойнство, Клара, спрях се аз”. Погледнах скришом най-близките около мен бюра. Рикардито се разхождаше като надаваше ухо, в това нямаше ни най-малко съмнение. По природа си беше клюкар. Но той не говореше немски, само малко развален английски и поради това шпионажът му нямаше да даде резултат. Марк се въртеше около фотографа и изглеждаше много зает. Две маси по-нататк Рамон досаждаше на Луис – репортерът звезда на вестника. Двамата изглеждаха толкова уморени, че не обръщаха никакво внимание на бедрата, които Лорена показваше пред тях с нахалството си на двадесетгодишна. След като никой не ме забелязваше, съдържах цялото си желание да извикам и побързах да приема предложението на колегата ми да не би да се разкае за щедростта си.

Представих си Бено Хофман с усмивка до ушите от другата страна на линията, когато ми поиска телефона и електронната поща. Обеща да изпрати имейл веднага щом свърши някаква спешна работа, поради която не можел да се занимава с друго и ми предложи да му звънна в редакцията, ако някой път минавам през Дюселдорф. Щели сме да обменим впечатления за журналистиката на по чаша немска бира. Имайки предвид моя безпогрешен немски и този сладък глас, който напомняше на Диана Крал като пее, това вероятно щеше да е един доста интересен разговор. Проследих с очи Марк, който се беше настанил пред компютъра и натискаше клавишите със силата на ваяк. Може би имаше право и професионалният ми триумф ме чакаше с някой

еротичен телефон. Обещах на Хофман да го посетя, ако отида до там, благодарих му за оказаната помощ и се сбогувахме сърдечно.

Беше пет следобед. Току що бе изникнала надежда за мен под формата на неочакваното съдействие на човек от Централна Европа, склонен към телефонен флирт, където се чуваше само гласа. Непременно трябваше да съобщя това на Марк. Подскочих от мястото си и изминах двата метра, които ме разделяха от бюрото му. Дръпнах стола за гости и седнах срещу него. Приятелят ми вдигна глава и ме погледна иронично.

- Мина добре с тевтонеца, нали?

Марк никога нямаше да престане да ме изненадва. Очевидно не бе толкова зает колкото изглеждаше.

- На мен нищо не ми убягва, драга – каза той подигравателно, сякаш ми беше прочел мислите. – Размекнал се е и е бил послушен?

Отново се възхитих на неговата прозорливост. Какво ли нещастие бе накарало този човек да пише новините със смъртните случаи в един скромен и току що създаден вестник?

- Ами да, ако знаеше обаче на колко съм години...

Една усмивка очерта брадата му.

- Ти слушай чичо си Марк, опитът е най-добрият съветник. Как звучи гласът му?

- Доста е приятен, сякаш е на двайсет и няколко и е страшно готин.

Той ме погледна с подигравателен скептицизъм.

- Хм, в такъв случай внимавай с това да храниш илюзии за изневяра. Тези с приятните гласове на живо са като претоплена храна. Казва ти го експерт.

Удари с показалеца върху клавиша *Enter* и компютърът се подчини като издаде един силен звук. Марк поклати глава и изкрещя едно немощно *Shit*. Англосаксонската част в него мразеше псувните, в частност испанските, и ги използваше много внимателно.

- Добре, госпожо – възкликна той веднага щом възвърна надмощието на човека над машината. – Да караме по същество, защото много бързам. Да видим, освен че ти се е сторил голям сладур, какво точно ти каза?

Почувствах се все едно бях доктор Уотсън, който всеки момент щеше да сподели на Шерлок Холмс новосъбраната информация по разследването.

- Ами... Ектор Лаборда има син в Испания, който не говори немски и не е пожелал да узнае нищо за баща си и спестяванията му, които според Хофман са дванадесет хиляди евро. Дарил е всичко, т. е. парите и бутилката *Fundador*, на някаква организация, която

прави проучване за емиграцията и събира вещи, свързани с това. Мисля, че искат да направят изложба. А германецът ми обеща да ми изпрати този следобед по електронната поща малкото, което е събрал за Лаборда. Каза, че това с подчертания псалм от Библията му се сторило доста интересно и предложил на шефа си да направи репортаж за смъртта на емигранта, но той го отрязал. Упрекнал го, че това прилича на новина за жълтата преса. Затова ми отстъпва информацията.

Съветникът ми изглеждаше доволен.

- Добър нюх има този човек – промърмори . – Да се надяваме, че това, което ще ти изпрати, ще си струва...

Погледна екрана на компютъра и въздъхна тежко.

- А сега, съжалявам много, но имам нужда от спокойствие и концентрация, за да приключа с това или Рамон ще нареже мъжките ми атрибути на парченца. А не искам да ги загубя. Макар да съм на години, вършат работа. После ще ми разкажеш какво ти е изпратил телефонния ти обожател...

Марк се съсредоточи в работата си. Оставих го сам и се захванах да подреждам информацията, която търсех в архива по заповед на шефа. После подготвих схемата на работа както ме беше помолил за този следобед в осем. Освен хрумванията на Марк, не се бях сетила за друго, за да събудя интереса му към статията. Чувствах, че приближавам най-големия си провал.

В седем и четирдесет и пет минути получих имейл от Казановата на немската журналистика, в който ми съобщаваше телефонния номер и адреса в Сарагоса на единствения син на Лаборда, който също се казваше Ектор, и подробности за Института по изследване на испанската емиграция – организацията ръководена от Антонио Варгас Малдонадо. Това бе йезуитът, който изследваше испанската емиграция през шейсетте години и седалището на тази организация бе в Дюселдорф. Отворих прикрепения файл. Беше страницата с новината за нещастните случаи, за която Хофман ми спомена. Искях да съобщя добрата новина на Марк, но го видях заедно с Рикардито, седнали в аквариума на Рамон. Тримата се гледаха все едно говореха за нещо изключително важно. Разпечатах на хартия на цялата информация, прибрах това мое съкровище в чекмеджето и продължих да си блъскам главата в търсене на аргументи, които да изложа пред Рамон.

Когато стана време да отида в кабинета на шефа, Марк и Рикардито се бяха изпарили като че ли на магия. Той ме посрещна нервен и с ядосан вид. Информацията, която Хофман ми изпрати, му се стори недостатъчна. Отсече, че този материал не заслужава

да му отдели и секунда работа. Аз бях отчаяна и наблегнах на факта, че емигрантът бе починал четейки псалм на разкаяние, в който става дума за вина и пролята кръв. Даже насочих вниманието към страницата от вестника, която старецът пазел в Библията си и резюмирах на шефа трите зловещи случая, за които ставаше въпрос в изрезката. Нима журналист като него не виждаше, че тук има доста интересна информация? Рамон извъртя поглед и го закова в мен. Обзе ме страх, че ще бъда уволнена на момента. За моя изненада шефът се позамисли няколко секунди, въздъхна все едно го боляха всички кътници и ми даде отсрочка от двадесет и четири часа да му представя нещо смислено. В противен случай щял да ми даде друга тема, с която да практикувам понеже нямало смисъл да се губят време и пари.

Въпреки скромния резултат от срещата, аз си тръгнах от редакцията в осем и половина с малко повече настроение. Хванах трамвая, за да се прибера вкъщи. Беше претъпкан и трябваше да пътувам права две спирки. Преди да стигнем до третата мъжът, който седеше пред мен, стана и се отправи към вратата. Завоювах си мястото му без да се колебая. Оставах ми още петнадесет минути път и бях много уморена. Положих глава на облегалката и се отпуснах като затворих очи. Когато ги отворих, видях едно момиченце с шоколадова кожа и големи очи, което ме гледаше от седалката отсреща. Вероятно бе на четири или пет години. Пътуваше с една много красива жена, която изглеждаше на около тридесет. Понеже подплатеното ѝ яке бе разкопчано, можеше да се види смесницата от етнически дрехи, които привличаха вниманието и чиято шампа в жълт цвят вървеше в тон с тюрбана, който скриваше част от къдравата ѝ коса. Тя ме погледна с тихо безпокойство и премести погледа си към прозореца. Погледнах отново момиченцето, което ми подари една снежнобяла усмивка, и побързах да ѝ отвърна със същото.

В този момент изникна споменът за майка ми такава каквато бе на снимките в началото на шейсетте. Майка ми ме беше хванала за ръка и ме дърпаше, защото бях на четири години и не можех да смогна на енергичния ѝ ход, от който кафявата ѝ пола съскаше като змия. От другата ми страна вървеше татко, който носеше нашия куфар и чантата, в която стоеше храната от пътуването. Тримата се движехме по път, заобиколен от надвиснали над нас дървета, преплитачи клоните си върху главите ни, за да си шепнат тайни, които само те разбираха. Мама измърмори, че тази гора прилича на тази на Франкенщайн и ѝ се свивал стомаха от страх. Чух татко да отвърща, че не трябва да се страхуваме от нищо, защото това била една много хубава градина и скоро

сме щели да видим мястото, където двете ще се чувстваме идеално. Мама възкликна веднага:

- Пресвета Дево, покровителка на беззащитните, това прилича на къщата на Ребека!

Поисках да разбера кое е това момиче, но майка ми отново спомена любопитното негърче. Няколко години по-късно родителите ми ми позволиха да гледам по телевизията един чернобял филм, в който гласът на една невидима жена заявяваше, че предната вечер сънувала Мандерли и в същото време сред редиците на дърветата се показал един дворец, обвит с червена мантия, изплетена от облаците. В този момент разбрах къде майка ми бе открила къщата на Ребека. Имението, което ни дебнеше, бе разположено сред зеленината на една поляна, която разделяше гората. От десния край на сградата една издута кула, покрита с плочи, сочеше с гръмоотвода към надвисналите облаци. Прозорците на покрива бяха като зловни очи, които ни гледаха изпод катранена шапка.

- Виждаш ли колко хубава къща? Сякаш е от вълшебна приказка – измърмори татко.

Майка ми пусна ръката ми и се прекръсти. После ме хвана и ме дръпна към мястото, където според татко щяхме да живеем двете, защото нямаше как да останем с него в пансиона за емигранти. Освен това мама щеше да припечели някой лев като чисти това място, което бе подслон за училище на социалните служби за деца със специфични нужди, поради което не трябваше да се отдалечавам от нея даже и за секунда.

Татко пръв се спря пред голямата дървена врата. Остави чантата на земята и натисна един черен звънец. Вратата веднага се отвори и отвътре ни гледаше висока девойка с бяла коса и прежълтяло лице. Обърна се към татко на езика, който толкова много плашеше баба Фелиса. Той поклати утвърдително глава, взе чантата и ни каза да последваме госпожица Бергер. Тази руса девойка ни поведе из коридор със сенки до една махагонова врата, на която почука с кокалчетата на ръката си. Тя се отвори и влязохме след момичето в голяма стая, където миришеше на застояло. Една съсухрена жена ни огледа строго от другата страна на бюрото. Косата ѝ бе бяла с розов оттенък като на големите кукли, които разиграваха томболите на Аламеда, но не беше вдигнала косата си на кок както бабите ми, а бе направена на букли. Те очертаваха лицето ѝ като стенните огледала с дървена рамка, които татко изработваше преди да замине. Без да става, този хищник с букли кимна бързо на баща ми, който все още държеше багажа. Майка ми я запечата в съзнанието си и ме погледна. Безжизнените ѝ устни направиха физиономия. До тази жена застана едно огромно куче, което ни се озъби. Толкова се уплаших, че за малко да се изпусна.

Вещицата с розови букли се казваше госпожа Вебер и бе директор на училището. Години по-късно майка ми ми разказа, че тази харпия се била настанила в малък апартамент в едно от крилата на сградата, където според това, което си шушукали готвачките пред огнището, тя заедно с немския свещеник споделяла нещо повече от киселата си самота на някой, който не е познал любовта. От време на време я посещаваше отец Антонио – един хубав италиански свещеник с побелели вежди, който караше жените да въздишат дълбоко по него. Когато отец Антонио отиваше да обядва с директорката, неприятното куче и госпожица Бергер в личните покое на вещицата, кожата на стройната госпожица губеше непорочния си бял цвят и се превръщаше в червено лале и краката ѝ се подкосяваха. Пиле без глава, така се майтапеше Марипаки – една селянка от Кастиля ла Манча, която помагаще на готвачките. В такива дни храната, която ядохме с майка ми на кухненската маса заедно с другите работнички и децата им, беше много хубава и вкусна в чест на отец Антонио.

Госпожа Вебер каза нещо на госпожицата, която ни накара да излезем от кабинета. Тръгнахме подир нея из един коридор от лъскаво дърво, което скърцаше като стъпвахме. Така стигнахме до стълби, които се изкачваха към черна дупка. Нашият кормчия посочи един ъгъл, облян от светлината, която минаваше през малко шарено стъкло. Под този разноцветен лъч светлина стоеше самотна една дървена пейка. Госпожица Бергер размени няколко думи с татко и се отдалечи.

- Какво каза? – попита майка ми.

Татко сви рамене.

- Нещо като да изчакаме тук...

Облегна внимателно багажа до стената и потърка ръце. Странно мълчание обзе и трима ни, докато не бе разсеяно от внезапното тропане с токчета. Отново се появи госпожица Бергер, следвана от странна и почти толкова мургава като майка ми жена. Може би бе на същите години. Имаше големи и обли като стъклени топчета очи. Госпожицата ѝ каза нещо и си замина. Зениците на новодошлата се уголемиха повече, когато погледна майка ми и съобщи:

- Здравей, аз съм Трини. Ще спите при мен и Роса Мари. Госпожица Бергер ми нареди да ви покажа стаята. Елате, оттук...

Родителите ми се усмихнаха с половин уста. Татко се наведе да вземе багажа. Видях майка ми да се прекръства преди да ме стисне за дясната ръка. Трини избърза пред нас по стълбите, които се катереха нагоре в тъмнината. Вляво ни пазеше железен бръшлян, чиито листа се преплитаха с железните греди. Докато се качвахме, никой не пророни и

дума. Тъмнината се сгъстяваше. Изведнъж изчезнаха железните цветя, които покриваха стабилната дръжка на стълбите, а те пък се стесняваха и татко трябваше да мине зад нас. Когато стъпалата свършиха, Трини ни поведе през тесен коридор, чийто дървен под скърцаше под краката ни. От малките прозорчета вдясно няколко лъча светлина прорязваха полусянката на коридора. Срещу прозорците имаше наредени една след друга олющени врати. Бяха на спалните, където според Трини в миналото е била настанявана прислугата на имението, а сега тук спят работничките чужденки с децата си. Разказа, че живее от половин година тук с дъщеря си Роса Мари и била сигурна, че ще станем приятелки, защото била на моята възраст. Очите на Трини се уголемиха от задоволство, извади един ключ от джоба на синия си халат и отвори.

Стаята беше мъничка. Баща ми остави багажа на земята и излезе в коридора. Имаше две неудобни и тесни като моливник легла и едно малко по-широко, върху което падаше светлина под формата на триъгълник от капандурата на този тавански покрив. Трини посочи голямото легло и обясни, че там ще спим ние с майка ми, защото нямаше повече свободни стаи и собственичката ни бе настанила при нея и Роса Мари. Мама се усмихна с малката си като глава на карфица уста. Седна на тясното легло, което беше за нас и огледа пожълтелите стени, мръсния шкаф и малкото прозорче, през което се подаваше част от небето.

- Не е много хубаво, но тук прекарваме малко време – успокои я Трини. - Добре, трябва да се връщам на работа. Леглото вече е подготвено. Госпожица Бергер ми каза, че може да си починеш до утре. Започваме в седем, после ще ти обясня какво се прави.

Трини се изпари с бързината на духче с изпъкнали очи. Видях майка ми да се мръщи под наклонения балдахин на тавана. Седнах до нея и тя подсмърчаше силно, а това не ми харесваше никога. После се усмихна и ме прегърна.

- Да отидем при татко.

В коридора баща ми пушеше скришом пред отворения процепа на прозореца.

- След четири дни ще сме всички заедно. Ще видите – обеща той с ореол от пушек, който изчезна навън. Загаси цигарата като я притисна към подметката на обувката. Изхвърли фасата през прозореца и затвори. Забави се около шест месеца, докато изпълни обещанието си и да ни изведе от къщата на Ребека.

Въпреки че беше 31 декември, десет сутринта, Марк ме посъветва пред машината за кафе да звънна възможно най-скоро на сина на Лаборда.

- Може би не е най-подходящият ден – добави той. – Човекът може да се подготвя за дозата годишна интоксикация със скариди или за запой с полусухо вино... Ех, мила, пробвала ли си това от коледните ни кошници? Чиста отрова за плъхове. Препоръчвам ти да го подариш на най-големия си враг. – Замълча за секунди, за да си поеме въздух. – Накратко : времето ни притиска, утре е празничен ден, а в петък кой знае дали господинът няма да се е отправил на ски в Пиринеите Господ знае докога. Между другото, казвал ли съм ти, че имам един приятел от Арагон, който е луд по ските? През зимата всяка събота и неделя се качва до Канданчу. – Марк поклати глава в порив на заядливост. – В деня, когато най-малко очаквам, ще получа лоши новини, защото горкият кара ски ужасно...

- Имаш познати навсякъде.

Той добави една лукава усмивка.

- Чичо ти Марк има познати даже и в ада. Като казах ад, как ти се очертава вечерта на 31 декември?

Свих рамене пред гледката, която ме очакваше.

- Ами нали знаеш, семейна вечеря вкъщи с баща ми и родителите на съпруга ми. Сестра ми живее в Германия и почти не се виждаме. Братята и сестрите на Емилио имат големи деца, които празнуват както искат и те използват момента, за да попътуват или да поклокарстват. Приятелите по същия начин. Ще бъде едно доста стимулиращо събиране с трима възрастни, дремейки до дванайсет часа и децата с техните бели с остатъците от играчките, които им подарихме на Бъдни вечер. – Без да искам въздъгнах. – Както виждаш в живота ми няма място за сладострастие.

Марк отново поклати глава, но този път неодобрително.

- Много зле, драга. Откакто стопи паласките си много секси. Съветът ми е да изцедиш до край този господин съпруга си или да си потърсиш страстен любовник. Жалко е да пилееш така последните си хубави години.

Идваше ми да се засмея, за да скрия разконцентрирането пред подобно хрумване.

- Към изневяра ли ме подтикваш?

Той стана малко по-сериозен.

- Казвам ти само, че една сутрин ще се събудиш и ще осъзнаеш, че скоро ще навършиш шейсет. Това е малко горчиво откритие и е по-добре да имаш добри спомени, с които да го подсладиш.

Открих много тъга, която преливаше от сините очи на Марк. От дъното на душата си пожелах да е успял да натрупа много хубави преживявания по време на загадъчното минало, което криеше от всички ни.

- Ти какво ще правиш довечера?

Марк ми намигна с дясното око.

- Имам си планове. – Усмихна се като ловец от Далечния Запад. Изхвърли чашката от кафе в кошчето и внезапно възкликна:

- Хайде, сега тичай да се обадиш на този тип! Очаква те журналистическа слава, а мен работа. Затова изчезвам.

Когато си дадох сметка, вече бях сама, взирайки се в машината за кафе сякаш щеше да ми разкаже живота си, но тя не го направи, разбира се. Върнах се на бюрото си и потърсих в изпратеното от Бено Хофман телефонния номер на сина на Лаборда. Набрах го, изпълнена с безпокойство. Не знаех даже как да започна с въпросите. Щом този мъж не бе пожелал да узнае нищо за баща си, нито пък за спестяванията му, би ли искал да говори с мен? В слушалката се чу една серия от безкрайни туткания. Точно когато реших да затворя, звъненето отстъпи на един мъжки глас, който бе дрезгав поради сънливост.

- Ало...

Изкашлях се и казах с престорената бързина на жена, която продава застраховки:

- Добър ден, може ли да говоря с Ектор Лаборда, ако обичате?

- Баща или син?

Този човек ми звучеше прекалено млад, за да е на четиридесет години. От друга страна, ако се заслушам в думите на Марк, по телефона гласовете лъжеха много. И имайки предвид, че Лаборда баща току що бе починал в един мизерен апартамент в Дюселдорф, реших, че това е синът.

- Тогава това съм аз – бе сухия му отговор.

Поех си въздух дълбоко. Беше ми много трудно да намеря адекватни думи. Трябваше да си подготвя сценарий преди да набера.

- Ами..., да видим, аз... обаждам ви се от Валенсия, по-конкретно от вестника Ел корео де Валенсия. Може би името не ви говори нищо, защото сме на пазара от скоро, но ви уверявам, че сме сериозен вестник, никакви сензации или подобни глупости, а... аз

пиша статия за баща ви, въъ... тоест за смъртта му и живота му и ..., исках да ви задам един въ...

Прекъсна ме едно силно пръхтене:

- Ти майтапиш ли се бе, жена? Да не се обаждаш от тези радиопрограми дето дразнят хората рано сутрин?

Какъв характер показваше само Ектор лаборда син. Изпелтечих:

- Уверявам ви, че става въпрос за нещо сериозно. Нямам ни най-малко намерение да се подигравам на никой. Ммм..., вчера прочетох в един немски вестник статията за...въъ... за... за смъртта на баща ви и ...реших да пиша за... ммм...за живота му като емигрант и успоредно с това ще наблегна на живота на работниците, емигрирали в Германия в началото на шейсетте и...

- По дяволите! – прекъсна ме той отново. Не бях способна да различа дали гласът му звучеше спокойно или учудено. – Каква бъркотия само, жено! Би трябвало да те вкарат в пандиза задето ме накара да стана и ме уплаши така. Ти искаш да говориш с баща ми. Този, който е починал в Германия, е дядо ми. Тук при всяко поколение някой носи името Ектор. В случая съм аз, понеже съм по-големия. Но не си мисли, че се оплаквам – добави той с добронамереност и горделивост. – Това е името на един троянски войн.

Този младеж успя да ме учуди. Прошепнах без да знам даже защо го казвам:

- Хектор е син Приам, цар на Троя. Умира прободен от копие на Ахил, който е уязвим на петата си и умира от ръцете на Парис.

- Чудесно, уау! Чели сте Омир – изрече събеседника ми с внезапна дружелюбност. – Ще се разбираме добре. Та значи искате да говорите с баща ми?

- Ами да, бих искала. Ако е възможно, разбира се.

- Сега е на работа. Няма да се прибере до обяд. Предполагам, че ще дойде да хапне, но при него никога не се знае.

Трябваше да се възползвам от доброто настроение на момчето преди отново да се намръщи, че са го събудили.

- А може ли да ми дадете телефона на фирмата, където работи?

Младежът не отговори веднага. Може би мислеше, но накрая каза:

- Вижте, обикновено е доста зает и е трудно да го открие човек. Но знаете ли какво ще ви кажа? Ще ви дам номера и така ще ме оставите да спя на спокойствие. Тази вечер ще излизам.

Синът на Ектор Лаборда ми продиктува номера на „Електронни части Дюпон” ООД – фабриката, където баща му работеше като директор производство.

- Старецът ми е много добър в електрониката – добави той в друг изблик на гордост.

Облекчена, аз му благодарих за помощта. Той пък каза само едно довиждане и затвори без да имам време да реагирам.

Телефонистката, която вдигна във фирмата, говореше с неприятен метален акцент сякаш бе един от тези говорещи роботи във фантастичните филми. От лошите обаче, да съм по-ясна. Когато попитах за Ектор Лаборда, тя поиска да знае за кого да предаде.

Съдейки по начина ѝ на говорене, би трябвало да е от групата на апатичните.

- Да видим дали ще го открия на етаж – каза накрая с почти никакъв ентузиазъм.

Предварително бях отписала този разговор. Затова се изненадах, когато пет минути по-късно чух един мъжки глас, досущ като този на ядосания младеж, въпреки че беше по-плътен.

- Лаборда на телефона – каза той с ясен лаконизъм.

Този път реших да съм по-предпазлива при представянето си. Разказах му накратко целта на обаждането си и обясних, че се съм опитала да го намеря къщи, където синът му вдигна и ми даде телефона на фирмата.

- Това момче въобще не е злонамерено – отвърна той с ирония, която в друг момент би ми се сторила даже симпатична. – Сякаш не е истина, че е на деветнайсет – изкара една нетърпелива въздишка. – Но както и да е, госпожо... извинете, как казахте, че се казвате?

- Росел, Клара Росел – прошепнах аз уплашена да не би да ми затвори всеки момент.

- Да видим, госпожо Росел. Преди няколко дни ми се обади един немски журналист, който между другото говореше ужасен испански и в крайна сметка минахме на развален английски. Не помня името му, беше една плетеница от повтарящи се звукове. Подобно на шамар беше. А аз немски не говоря...

Помислих, че без съмнение ставаше въпрос за Бено Хофман. От слушалката се чу ироничния смях на Ектор Лаборда.

- Колегата ви вече ми разказа тази вълнуваща част с бутилката коняк от 1961 г.

Вижте, единственото, което мога да ви кажа по темата е, че майка ми я е купувала за баща ми в навечерието на пътуването за Германия. Той замина там да работи, сам и с много малко багаж като много други. И тук съдействието от моя страна свършва, защото последния път, когато го видях, бях на шест, а скоро навърших четиридесет и

шест. Ако пресметнете, ще видите, че това са четири десетилетия без да знам нищо за него. Допреди няколко дни когато ми се обадиха да ми кажат, че е починал. Както разбирате, няма да се погрижа за тялото на човек, чието лице даже не помня, нито пък мога да се занимавам с дванадесетте хиляди евро, които е спестил. Повярвайте ми, съжалявам, че не мога да ви помогна да напишете чудесен материал за баща ми и старата бутилка *Fundador* като една сантиментална подробност. Сигурен съм, че ще излезе чудесен текст, но трябва да потърсите информация на друго място.

Не беше нужно да имам нюх като на рис, за да надуша, че разговорът приближаваше края си. Отчаянието ме накара да действам неразумно:

- Само още един въпрос, ако обичате. Баща ви не ви ли взе при себе си в Германия след като се е установил там? Искам да кажа да вземе съпругата си и децата си...

Лаборда ме прекъсна набързо:

- Съжалявам, не мога да ви помогна. А сега ме извинете, но имам много работа. Желая ви успех със статията.

Едно внезапно прекъсване на линията показва, че Лаборда ме бе зарязал тъкмо когато щях да кажа нещо. Бях на ръба да скоча от стола, да изтичам и да помоля Марк за съвет, но се сдържах. Колкото и да ми помага, не можех през целия ден да тичам и да се консултирам с него на всяка крачка. Оставих слушалката да си дойде на мястото. Започнах да рисувам с маркера прави линии в краищата на листа, на който бе отпечатана електронната поща на Хофман. Отново ме обзе паника заради смелостта ми. От къде щях да намеря нужната информация, за да запълня статия от две страници? Де да си бях глътнала езика преди да предизвикам Рамон! Когато целия лист беше пълен с драсканици, се спрях на името на Антонио Варгас Малдонадо. Все още не бях изгърмяла този куршум. Трябваше възможно най-скоро да звънна на йезуита. Още тази сутрин! Нямах никаква представа какво щях да го питам. Вероятно този човек дори не познаваше Ектор Лаборда, но може би щеше да ми каже нещо, някаква подробност или телефонен номер, който да ми позволи да продължа разследването и да излезна с достойнство от тази моя огромна глупост.

Антонио Варгас Малдонадо имаше дълбок и мелодичен глас като този на зрелите мъже от радионovelите, към които майка ми се пристрасти, когато се върнахме от Германия. Или като онези второстепенни актьори с вид на аржентинци, които обикновено придаваха усещане за сериозност и мъдрост на филмите отпреди.

- Значи историята за тази стара бутилка коняк е стигнала чак до Валенсия? - възкликна той веднага след като чу обяснението ми. – Любопитно, наистина доста

любопитно. Както обикновено казват моите колеги енорийските свещеници в проповедите си: неведоми са пътищата господни.

Забелязах неочаквана ирония в гласа му сякаш се подиграваше на проповедите, които четяха свещениците по време на служба.

- С какво мога да ви помогна, госпожо или госпожице?

Потвърдих, че съм госпожа, понеже щом ставаше въпрос за набожен човек, можеше пък да отсъди някое предимство в моя полза като достойно омъжена. Започнах да пелтеча:

- Вижте,... както отбелязах преди вестникът ми ми е възложил статия за Ектор Лаборда и... , която би трябвало да се опре на откритието на тази стара бутилка коняк и на... – Все още не знам какво ме накара да премълча това за Библията с подчертани редове и старата страница от вестника с убийства, оставена между страниците ѝ. Изкашлях се, за да прикрия това, което смятах за хитрост. – Ами ... това ще послужи да онагледа живота на мъжете и жените, които са се установили в Германия към началото на шейсетте.

Спрях, за да си поема въздух. Йезуитът не наруши тишината.

- Знаете ли... аз самата съм дъщеря на емигранти. Живях с родителите си в Дюселдорф и мисля, че тук в Испания обръщаме гръб на този социален феномен. Почти никой не иска да си спомни вече какво е емиграцията. Убедена съм, че хората са търсили по-добър живот там, т.е. емигрантите от първото поколение заслужават да си спомняме какво са направили. Би било едно малко честване.

Варгас продължаваше да мълчи, въпреки че това излъчваше приятно предразположение. Представих си го да поклаща глава в знак на съгласия. Накрая каза:

- Имате пълно право, но все още не сте ми казали с какво мога да ви помогна аз.

„ Може да ми помогнете да не се задуша”, бях на косъм да изкрещя. Но вместо това продължих:

- Реших, че може да знаете за някой, който е поддържал връзка с Ектор Лаборда или пък навярно вие сте говорили с него...

Гласът на йезуита ме прекъсна:

- Точно така, аз познавах Ектор Лаборда.

Почувствах се сякаш небето се разтваряше над главата ми и хор от бузести ангелчета ми пееше на ухо и ми показваше, че не всичко е загубено.

- Беше добър християнин – продължи Варгас много бавно сякаш замислен. – Но Господ го подложи на тежко изпитание и Ектор се провали. Понякога Господ може да

изглежда жесток. А може би е, не знам какво да ви кажа. Повече от четиридесет години съм свещеник и съм имал моменти, в които ми е коствало много усилия да запазя вярата. Един от тях е, когато Ектор...

Йезуитът изведнъж млъкна.

- И... какво ви се случи? – осмелих се да попитам.

Събеседникът ми сякаш изпадна в транс.

- Госпожо..., името ви е Росел, нали?

- Да...

- Вижте, госпожо Росел, бих искал да ви помогна за статията. Всъщност ще се радвам да ви дам информацията, от която се нуждаете за емиграцията. Лека полека събираме архив от документи и то доста богат. Също така имаме и база данни. И двете неща са изцяло на ваше разположение, но мисля, че нямам право да разказвам живота на човек, който вече не е на този свят, за да ми даде разрешението си.

Изведнъж небето над главата ми се затвори, смазвайки големите бузи на ангелчетата наред с пеенето им.

- В статията бихме могли да сложим друго име, измислено – предложих аз в отчаянието си.

- Животът на един човек е нещо много лично – изрече Варгас. – Ектор заслужава да го оставим да почива в мир. Освен това има семейство в Испания – син на около четиридесет и няколко мисля, а тук... – Спря сякаш го беше страх, че е казал повече отколкото трябва, пое си въздух и продължи:

- Не би било етично да си позволявам волността да разпространявам нещо, което не ми принадлежи. Съжалявам много, поискайте ми каквато и да е друга информация, която да не засяга нечий живот и ако я има в архивите ни, веднага ще ви я пратя. А сега бъдете така добра и ме извинете, но имам събрание. Бе удоволствие да разговарям с вас, госпожо Росел. Желая ви приятен ден...

Антонио Варгас Малдонадо затвори без да каже едно довиждане. Това ми се случваше за втори път тази сутрин, когато ми затвори по вина на Ектор Лаборда. Какво престъпление бе извършил този човек, че да умре съвсем сам докато е четял псалма за разкаяние и сега тези, които са го познавали, да отказват да говорят за него?

- Не знам защо отваряш това вино като няма да им хареса.

Емилио се мъчеше да отвори една бутилка Риоха от деведесет и пета година на кухненската маса докато аз пържех домашните хамбургери, които Пакита беше приготвила за децата. Нашите отрочета бяха в момент, когато отказваха всичко, което не е наденичка или разстлана кайма и трябваше да си блъскам главата, за да им дам нещо здравословно за ядене.

- На нас ни харесва – уточни той. – Не искам да си проваля вечерята като пия от тази отрова, която баща ти предпочита.

Почувствах се длъжна да защитя татко, въпреки ужасния му вкус за вината.

- Добре де, твоите също не са такива експерти.

Половинката ми остави отворената бутилка на масата, промуши се като котарак зад мен и ме обгърна отзад с ръцете си.

- Най-големите кулинарни ужасии съм ги преживял у вас – засегна ме той. – Признай го.

Почувствах как устните му хапеха нежно всяко ъгълче на дясното ми ухо, докато ръцете опипваха задните ми части. Дръпнах глава.

- Не ставай смешен! Ами ако дойдат децата? Или майка ти, което е по-лошо? После ще трябва да разказва на изповедника си.

Свекърва ми беше толкова набожна, че ходеше да се изповядва дори когато ядеше бонбони повече отколкото трябваше. А със сладките тя прекаляваше всеки ден. Затова приличаше на надут балон с крака и пола. Емилио се засмя без да мръдне поне и кутрето си от бедрата ми.

- Нашите старци вече са почти заспали. Не видя ли как им се затварят очите. След вечеря ще изпаднат като птички и тогава ще закарам нашите вкъщи. В същото време ти ще се заемеш с баща си и децата да си легнат по бързата процедура и когато се върна, любов без задръжки в изобилие. Не ти ли се струва перфектният план?

Дръпнах тигана от огъня и пуснах Емилио. Той се опря на плота и ме погледна дяволито. Извадих две чинии от шкафа и сложих по един хамбургер във всяка една от тях. Тази гледка ме изнерви. Как можеше децата ми да искат винаги едно и също за ядене? Какво отегчение!

- Не съм в настроение. Тези празници ме подтискат. Преди малко си спомних как празнувахме Нова Година в Германия. – Осъзнах в един болезнен миг колко далеч бе това време. – Събирахме се с приятелите на родителите ми понякога у тях, понякога у

нас. Жените прекарваха вечерта като готвеха и след това миеха купищата прибори от вечерята. Мъжете не си помръдваха пръста. Пушеха, пиеха вино от гараф преди, по време на и след вечерята. В дванадесет часа и мъжете и жените вдигаха наздравица с пенливо розе, което имаше вкус на пикня. И веднага щом дойде новата година, баща ми пускаше „Емигрантът“ на Хуанито Валдерама. Нямах значение дали вечеряме вкъщи или при приятели. Той си носеше плочата с него. Представи си какъв коктейл. Възрастните недоволстваха почти с плач, а дъщерята на тези хора и аз се биехме. Едвам се понасяхме.

Споменът за размяната на онези шамари ме накара да се усмихна. Ужасната Роса Мари, рядка птица.

С кръстосани на стомаха ръце Емилио се засмя силно. Очите му се присвиха докато не станаха с големината на процеп. Спомних си, че точно това спомогна да се влюбя в него, когато все още бе гадже на сестра ми.

- Ама наистина изглеждаш зле! Говориш само за Германия само като си с паднало настроение. – Задържа усмивката си и очите му си възвърнаха нормалната големина. – А Анита не участваше ли в караницата? Виж, че налита на бой момичето, когато някой я засегне.

- Беше много малка и освен това винаги правеше нейното си. Бе като марсианка в едно семейство само по себе си извънземно. – Облегнах се на тази част на плота, където бе мивката. Зад мен хамбургерите очакваха приближаващото преместване в салона. Реших, че могат да почакаат. Току що ми бе хрумнало да задам един въпрос, който ме мъчеше почти двадесет години. Сега бе моментът да питам. Обърнах се към Емилио без заобикалки:

- Слушай, защо предпочете мен пред сестра ми?

Той отклони въпроса.

- Ще изстине вечерята. А старите ще заспят, ако не се появим скоро.

- Моля те, кажи ми – помолих го аз с изтънен глас. Прекалената проява на обич винаги даваше резултат с него. – От доста време го мисля.

Той се усмихна звънливо.

- Вас жените не мога да ви разбера. По-добре, че нямаме дъщери. Виж, да ми излизаш с това сега... – Пое си дълбоко въздух и се впусна в обяснение с желанието на тореадор на площадката. – Като начало искам да уточня, че бях влюбен в сестра ти. Внимание! Това бе, когато започнахме да излизаме, да е ясно. Не искам недоразумения, които в бъдеще да ти служат за метателно оръжие. Когато я видях за

първ път толкова мургава, духовита и с това тяло дете имаше, реших, че този бонбон трябва да го схрускам възможно най-рано.

- Какъв мерак си имал само!

Усмивката на моя мил съпруг растеше полека докато краищата на устните му стигнаха до ушите му.

- Какво искаш? На двадесет и шест мислиш само с онази работа, а тя ми каза: „След нея, нямаш време!“ И се чувствах влюбен. Добре де, не чак толкова както ми се случи с теб, но беше добре с Анита като цяло. Даже ѝ предложих да живеем заедно, когато беше минала година откакто излизахме. Но тя искаше първо да приключи с ученето.

- Това е едно от малкото неща, които тя ми е разказвала. Почти никога не споделяше нищо.

Емилио продължи все едно не се бях намесвала.

- И тогава дойде вечерта, когато ми хрумна да я заведа да слуша джаз в клуб *Пердидо*. За цяла една година хитрата тя не ми беше споменала, че мрази джаз. – Вплете тук един хаплив смях. – А ти беше там, седнала и чакаше да приключи този шантав саксофонист, с когото излизаше. Помниш ли?

Появи се образът на Анита, която влиза в този бар с мургав, доста привлекателен мъж с брада, който вече работеше като юрист по трудовите въпроси и беше с шест години по-голям от нея и това ме накара да направя физиономия. А тя се беше хванала за него сякаш я беше страх, че някой с лоши намерения ще ѝ го вземе при невнимание.

Понякога все още ревнувам от месеците, които Емилио бе прекарал със сестра ми.

- Ами много ясно! Ако не беше заради това, Анита нямаше да ни запознае. Никога не ми е представяла някое от момчетата, с които излизаше.

- Защото я е било страх от теб.

- От мен?

- Ужасно много ревнуваше от теб. Ти ѝ беше конкуренция, а тази нощ загуби, понеже ѝ вкараха гол. Е, аз в този момент не виждах нещата така ясно, нито пък сутринта като те видях да излизаш от кантората и отидохме да пием кафе. Не си дадох сметка и когато нещата се задълбочаваха всеки ден с по половин час бърбене в кафето. Мъжете сме малко бавни в това отношение. Ти щеше да го разбереш още на връщане, сигурен съм. Когато ние мъжете отиваме някъде, вие жените вече се връщате от там.

- А аз знаех само това – прошепнах – , че бях хлътнала по годеника на сестра си и не можех да пропусна мига, който прекарвахме заедно. Но не говорех за теб, не исках да навредя на Анита.

- Нито пък аз! – една усмивка оформи устните на Емилио като лукава делта.- Това с продължителната целувка беше порив, който ме накара да осъзная, че мисля повече за теб отколкото за годеницата си. И всъщност това със сестра ти... беше само секс, Клара.

- Ами тя...

Той не ме остави да продължа:

- Знам, че тя ме обичаше, но по задушаваш начин, между другото. Понякога ме задушаваше повече от увиваща се боа... – Емилио сви рамене. – И ... виж, понеже е навечерието на Нова Година, ще ти разкажа една тайна, която пазех като съкровище през цялото това време. В *Пердидо* имаше момент, когато ти стана да идеш до тоалетната. Глупавият саксофонист направо се подиграваше с „*Mood Indigo*” на Елингтън, за това ще си спомням цял живот. И когато те видях да вървиш към умивалника, си казах, че дупето ти е много по-хубаво от това на Анита. – Лукавостта се събра под веждите на Емилио. – Може да ме наречеш перверзник, но това бе момента, в който се влюбих в теб. Затова казвам, че онази вечер Анита загуби единствената по рода си война, която си бяхте обявили. Продължавам да твърдя и друго – все още имаш страхотно дупе.

Далеч вместо да ми повдигне духа, комплиментът на Емилио ме затрупа с тъга.

- Не е вярно – измърморих. - Поостаряла съм и никой не заглежда задните части на една госпожа на средна възраст.

Емилио ме огледа много внимателно и с такава лекота, че даже не присви очи.

- На теб ти има нещо повече от коледната депресия – заключи той.

Доближи се до мен и погали лявата ми буза. Побиха ме тръпки. От доста време не ми бе обръщал такова внимание. Прошепна ми на ухо:

- Хайде, разкажи ми. Тези отвън могат да почакаят още малко.

Обгърнах с ръце врата му, който преди двайсет години обсипвах с целувки при най-малкия случай.

- Не знам какво ми става. Напоследък се чувствам сякаш всичко се е объркало и винаги правим едно и също. Всеки божи ден. Когато сме в леглото даже нямаме желание да правим любов... – Спрях за малко, за да си поема въздух. – И на всичкото отгоре в редакцията се забърках в ужасна каша и не знам как ще я оправя.

- Каква каша? – попита Емилио с внезапно притеснение.

Дръпнах се от него и видях, че в очите му растеше сянка на безпокойство.

- Отварях си устата и вчера убедих шефа ми, че мога да напиша статия от две страници за случай, за който прочетох в дигитален вестник на Дюселдорф. И сега нямам никаква представа как ще излезна от тази бъркотия.

Емилио издаде въздишка, която приличаше на облекчение. Без съмнение се страхуваше от скандал, който можеше да влоши отношенията с приятеля му от детството Пако – покровителят, дето ме вкара в редакцията.

- Е, добре, това не е толкова зле. Така поне ще започнеш веднъж завинаги. За какъв случай става въпрос?

- В деня на Бъдни вечер са намерили починал в апартамента си в Дюселдорф един испански емигрант на годините на баща ми. Както изглежда трупът му е седял там две седмици и не е липсвал на никого. Открили го, защото съседите уведомили полицията за ужасната миризма, която се носела из площадката на етаж. Имало е две подробности, които са привлекли вниманието и немският журналист е наблегнал на тях. Едната е бутилка *Fundador* от 1961 г., която е била на нощната масичка точно пред починалия. Била е с непокътнат бандерол. Другият важен момент е Библията, която трупът е държал отворена върху коленете си и в нея с молив са били подчертани части от псалм за разкаяние, доста е зловещо. Става въпрос за петдесет и първи псалм, който се казва „*Господи, помилуй*”. И това е. На мен ми хрумна да поставя темата пред Рамон, когато ми възложи първата ми статия, а той я увеличи на две страници. – Спрях, за да си поема въздух. Емилио стоеше с кръстосани над корема ръце и ме гледаше с очакване. – Но има и още: между страниците на Библията емигрантът е пазел лист от стар вестник, на който са отбелязани три смъртни случая кой от кой по-ужасяващи. Хартията е толкова стара, че не се вижда и датата, но вчера германецът ми каза по телефона, че по негово мнение е от шейсетте години.

- Звучи доста интересно.

- Да, но ми искат голяма статия! Не знам къде да вкарам повече информация.

Това са две страници, които трябва да се запълнят. На всичкото отгоре днес говорих с двама човека, които са познавали този мъж и тактично ме отрязаха. Единият от тях е синът му, на около четиридесет и шест години и не е поддържал връзка с баща си от шестгодишен. Знаеш ли, не е нужно да си гений, за да разбереш, че тук има нещо странно. Една много добра история. Затова Рамон все още не ме е пратил по дяволите, но не знам от къде да започна...

Емилио ме гледаше замислен.

- Не знам какво да ти кажа. Не ти ли позволяват да идеш до Германия, за да говориш лично с тези хора? Понякога това помага.

- Не е нужно да стигам чак до там! Синът му живее в Сарагоса. Даже не говори немски. Но Рамон няма да ми даде нито лев за пътувания, освен ако не го убедя, че си струва. Вчера ми даде срок от двадесет и четири часа да му представя нещо смислено, но днес имахме ужасен ден и не ми обърна внимание. – Паниката, която бе започнала да ме завладява от 29 декември, вече заби жълтите си зъби във врата ми. – А аз няма да успея да извлека полза от това, ще стана за смях и ще остана без работа! – След истерията имах сили само да свия рамене и добавих: - Поне няма да можеш да ме упрекваш вече, че съм започнала работа. Когато идваш от кантората, ще ме завариш да те чакам с престилка и приготвена вечеря, като една добра съпруга и майка.

Ръцете на Емилио се озоваха на бузите ми и ми каза:

- Клара, ако понякога се оплаквам, то е защото се ядосвам с децата. Въпреки че ги обичам толкова много! Но, по дяволите, можеха да са малко по-кротки. Нали виждаш, да се сблъскваш с подобни трудности на нашите години...А като си направя сметка на колко ще сме, когато Раул навърши двадесет, направо свят ми се завива...

Засмях се, за да убия мъката. Прегърнах го бързо, както преди двадесет години. Беше преди толкова време.

- Аз не искам да оставаш без работа –потвърди с неочакван детски глас. – Освен това вестникът ти се отрази добре. В много по-добро настроение си, отколкото когато напусна магазина за обзавеждане заради бременността си.

- Мислиш ли?

- Разбира се! И си по-красива! Излъчваш еротика в изобилие.

- Не преувеличавай! – казах му. – Хубаво е, че ме окуражаваш, но не лъжи.

- За тези неща аз никога не лъжа. Прекалено сериозни са. Виж, ще ти предложа сделка: ти ще се справиш с тази статия, а аз минавам на диета. Обещавам! Ще ти покажа, че мога да имам фигурата на Ричард Гиър в добрите му години, тяло за грях.

- Какви хрумки само имаш! Винаги мислиш за едно и също.

- Сексът е солта на живота, любов моя – изтананика Емилио с кубински акцент.

Дръпнах се от остроумното му тяло, което с годините се беше отпуснало.

- Хайде, да излизаме, че възрастните сигурно са гладни, а хамбургерите ще изстинат. Не знам дали да ги стопля...

- Ами... – Съпругът ми ме гледаше със замислен вид. – Защо не идеш до Сарагоса и не се срещнеш със сина на този мъж? Знам, че е малко драстично, но понякога трябва да се рискува. Ако пък Рамон не иска да плати пътуването, кажи му, че ти ще си поемеш разноските. Това няма да ни доведе до банкрут.

- Сериозно ли говориш?

- Никога в живота си не съм бил по-сериозен. А, да, не си помисляй да взимаш колата, защото ми трябва на мен! – отправи ми една престорена усмивка. – Освен това, шосето е в лошо състояние пък и ти караш по един начин...

- Все така мачистки настроен! – подскочих .

Заради звучния смях, който предизвика прехвърчане на искри в очите на Емилио, ми хрумна, че се майтапеше с мен. После предположих, че може би го каза сериозно. Моят мил съпруг никога не би се доверил на уменията ми зад волана.

Глава 8

До мен Емилио издаваше леко похъркване на мачо от човешкия род, който току що бе задоволил плътския си апетит. В тъмнината погледнах светещите цифри на будилника. Показваха четири и десет сутринта. Аз все още не можех да заспя. Даже и плашещият момент, че в седем сутринта в леглото при нас ще се пъхнат децата, не успя да ме накара да заспя. От вечерята се чудех как да осъществя намерението да ида до Сарагоса, за да говоря с отхвърления син на Ектор Лаборда. Очакваше се, че Рамон няма да има нищо против екскурзията като се има предвид, че бях решена да извадя парите от собствения си джоб. Но дори и така, аз се притеснявах да му поставя въпроса. В безсънната тишина на новата година шефът ми ми вдъхваше страх повече от всякога въпреки хубавото си дупе. Или пък може би заради него. Откакто родих децата мъжката красота объркваше невроните ми повече от позволеното. А Рамон бе хубав мъж, даже и с отвратителната си склонност към надмощие. Завъртях се за енти път и се облегнах на лявата страна с гръб към Емилио и музиката, която излизаше от гърлото му. Часовникът продължаваше да нарушава тъмнината с лепкавата яснота на смарагд. Беше четири и двадесет.

В дванадесет се обади Анита, за да ни честити новата година. Винаги ни изпреварваше с няколко минути като ни задушаваше с немската си точност. Обясни, че са вечеряли в тяхната вила, разположена в покрайнините на Берлин, с още две семейства, които също имали малки деца. В полунощ всички излезли в градината и Мартин пуснал малки ракети, за да отпразнуват настъпващата година. Същото били направили съседите им отляво, отдясно и тези отсреща.

- Нали знаеш, тук така се прави – каза Анита. – Продължаваш ли да се задавяш с гроздовите зърна? – добави хапливо тя.

Понеже не си говорехме за тези дреболии, нито пък си бяхме близки, тя нямаше как да знае, че сега ги купувахме в консерви с по дванадесет зърна, обелени. След като изяснихме това незначително нещо, сестра ми се сбогува с типичната си бързина като каза „Честита Нова Година”, което подчерта с едно меко „Чао”. По телефона Анита излъчваше помпозното щастие, което се бе появило като бръчка на носа ѝ откакто замина за Бон с Мартин – разведения рус и мълчалив германец, който бе с дванадесет години по-голям от нея. Тя се бе запознала с него в Дения, където той летувал същата година, в която тя била там за почивните дни с приятелки. Почти два метра мъж, елегантно облечен и въпреки това оплешивял. Сякаш мозъкът отказваше да придаде привлекателност на подобен излишък от крайности. Четири месеца след вълшебната среща до Средиземно море Анита се отказа от работата си в Общината и отиде да живее със своя рицар на печалния образ. След година всички отидохме на сватба в Германия. Все още не знам как са се сблизили, понеже Анита никога не ми разказа подробности. „Общителната” ми сестра не ми е разказвала също и в какво се състои работата на нейния Мартин в Бундестага. Никога не ме оставя насаме с него за повече от пет минути.

Отново погледнах цифрите на часовника в тъмнината. Четири и двадесет и пет. Дойде ми наум възможността да стана от леглото, за да изпия чаша мляко и една таблетка Лексатин като последна надежда да поспя два или три часа тази проклета нощ. Емилио продължаваше да похърква на равномерни интервали. Протегнах ръка и го оципах напосоки. Мисля, че уцелих единия му хълбок. Чух го да се завърта на другата страна. Хъркането спря. Това ме накара да се абстрахирам от безсънието. Тишината започна да успокоява невроните ми. Но спокойствието продължи малко, тъй като един мъжки глас злоупотреби с него като изчурулика в съзнанието ми като кадънка: *”Трябва да направя броеница от снежнобелите ти зъби, за да мога да я целувам щом съм далеч от теб...”*. Времето се възползва от тази намеса и се впусна в пропаст от спомени

докато не спря на последната нощ на 1970 г., когато родителите ми приближаваха вече трийсетте, когато гърдите ми се бореха със закона за гравитацията в първия ми сутиен далеч от времето на кърмене и стягащи кремове. Тогава Емилио даже не беше и обещание, появило се на хоризонта и бъдещите ми проблеми с безплодието се криеха зад ежемесечното кърмене, което майка ми наричаше тържествено „цикъл”. На нея също така ѝ харесваше да шепне загадъчно „*дошло ѝ е това*” и „*Клара е вече жена*”. Докато годината си отиваше, татко и Езекиел, съпруга на Трини, окупираха в малкия салон две трети от канапето и си замъгляваха погледите с червеното испанско вино, което се продаваше в супермаркети „Алди” в количество от пет литра в стъклени дамаджани, обвити с камъш. В кухнята мама миеше с веро чиниите, които взимаше от една купчина мръсни съдове, изплакваше ги под струя топла вода и Трини ги подсушаваше с бяла кърпа, общита в синьо. В хладилника бутилка пенливо розе очакваше приближаващото си отваряне. Чух майка си да мърмори, че Онасис е пиел с всяко ядене шампанско и ако мъжът ѝ някога спечели от лотарията, тя щяла да направи същото.

- Какви неща имат само богатите! – възкликна Трини като в същото време размахваше влажната кърпа. Чайникът засвири и показа, че водата бе готова, за да се направи кафето. Мама го дръпна от огъня и изпрати мен и Роса Мари да помагаме в другите домакински здачи.

Двете седяхме на кухненската маса, където преди това се бяхме събрали всичките седем за вечеря. Сега там бе само Анита. Седнала на един висок стол, покрит с голяма възглавница, тя драскаше на половинки листове с цветните си моливи. Роса Мари седна на дългата пейка, която образуваше ъгъл с още една такава и бяха със синя тапицерия. Попита ме дали имам последния брой на списание „*Браво*”. Спомням си, че ѝ се усмихнах с високомерие. Аз си купувах списанието всяка седмица и го изчитах от край до край. Накарах Роса Мари да стане и отворих капака на седалката. Извадих списанието от сандъка, където мама ми позволяваше да пазя съкровището си. Подадох ѝ го нетактично

и тя го взе бързо. Трини забраняваше на дъщеря си да чете публикации, които говореха за безсрамни известни личности и имаше и статии със сексуални наченки за младежи. Даже преглеждаше стаята ѝ на всеки два или три дена. Отново седнах и видях как Роса Мари поглъщаше страниците. Изведнъж извика. Анита не вдигна очи от шарените си драсканици. Тя не обръщаше никакво внимание на нас по-големите, както и ние на нея. Майките, които също не се обезпокоиха, бяха прибрали съдовете и приготвиха чашите

за кафе плюс останалите шест продълговати чаши, които мама беше купила от намаление в един от магазините на Кардщад. Роса Мари постави показалеца си на списанието.

- Виж, Олд Шетърхенд³!-прошепна.

Ние от по-младото поколение винаги си говорехме на немски. А мама раздаваше плесници наляво и надясно, когато ние с Анита омаловажавахме в нейно присъствие испанския. Сестра ми ни погледна:

- Вие сте глупави! – каза тя и отново се наведе над тази цветна драсканица.

Роса Мари трепереше от възбуда. Откакто преди няколко месеца родителите ни ни заведоха на кино, за да гледаме филма за Винету, тя въздишаше по Лекс Баркър – североамериканският актьор, който играеше Олд Шетърхенд, неразделния приятел на апаша Винету. Аз предпочитях Пиер Брайс – един много красив французин, който ме караше да се разплача като го видех в ролята на благороден индианец с дългата си черна коса и костюм, чийто ресни се полюляваха от вятъра като току що сготвени макарони. Този следобед завърши почти катастрофално, защото оприличих Лекс Баркър на сурова херинга. Роса Мари ми удари плесница, а аз я ритнах по пищяла и майка ми пусна ръката на Анита, за да ме удари. Насред глъчката Анита изчезна. След часове безуспешно търсене я намерихме седнала на стъпалото на нашата врата въщи. Никой никога не може да си обясни как едно момиче на седем години е успяло да стигне само от центъра до предградието, където живеехме. Тя не обели нито дума. Даже и когато мама я попита за трети път в кухнята. В този момент започнах да подозирам дали сестричката ми не бе едно от онези враждебни извънземни със силното си кутре, които правеха живота на Рой Тинс невъзможен в телевизионния сериал и изчезваха като умрат.

- Шампанското, Делфина, ще стане дванадесет часа! – извика татко от салона.

Баща ми наричаше с цяло име съпругата си, само когато червеното вино от гараф му замъгляваше очите. Иначе всеки друг ден тя бе просто Фина.

Мама и Трини минаха пред масата като пара. Всяка носеше по три чаши, нанизани на пръстите си. Роса Мари продължаваше да точи лиги по списанието. Прошепна дали може да изреже снимките на нейния герой, а аз ѝ отвърнах, че ѝ подарявам цялата страница. Мен тази сурова херинга не ме интересуваше. Роса Мари избухна и удари с

³ Олд Шетърхенд е герой от романите на немския писател Карл Май., разказващи за приключения в Северна и Южна Америка, Китай, Африка.

ръка по масата. След като премина момента на изненада, аз ѝ отвърнах като ударих по силно. Анита скочи от стола и избяга от кухнята.

- Мамо, Роса Мари и Клара се бият! – чух я да вика.

Мама дойде, когато моята съперничка се беше изправила, за да ме натупа по-добре. Накара ме да излезна от ъгъла и ми удари една плесница. След това дойде Анита, следвана от Трини с изкочили очи и разтреперани крака.

- Големи сте вече и все се биете. – Трини зашлеви един шамар на дъщеря си, който прозвуча леко в сравнение с този на майка ми. – Нали сме ви казвали, че госпожиците не се бият?

- Маймуни такива! – изсумтя мама. – Ще станете на тринайсет и още се биете като продавачки на пазара. Какъв пример за малката! – обърна се към Анита, която ни гледаше без да мига. – А на теб колко пъти съм ти казвала, че вкъщи се говори на испански, а?

- Шампанското, Делфина! – настояваше татко от салона.

Мама изтича до хладилника и се върна с бутилката, осъдена да бъде изпита и отсече:

- Хайде, свърши се. Днес ще ви позволим да опитате шампанското, нали Трини?

Тя пък, объркана, потвърди това.

- Да видим дали ще започнете да се държите като госпожици – каза майката, която трябваше да делея с Анита извънземната.

Четири отидохме до салона като женски комитет. От канапето мъжете ни гледаха нетърпеливи през бакхуската мъгла в очите им. Татко каза:

- Делфина, ще започнат с гроздовите зърна!

- Какви гроздови зърна, какви глупости! – възкликна мама. – Това не ти е Испания. – Подаде му бутилката. – Хайде, отвори я ти, нали затова си мъж.

Татко се изправи като залиташе малко и се зае с виното. От телевизора двама костюмирани водещи изпратиха във въздуха хартиени конфети в различни нюанси на сивото. Конфетите ги покриваха сякаш бяха лек снежец.

- Виждаш ли роклята, с която е облечена тази девойка? – обърна се мама към Трини. – Червена е.

- От къде знаеш?

- Вижда се – заинати се майка ми. Когато се запъваше така нямаше смисъл да ѝ се противоречи. – Имам една снимка от времето когато празнувах с Енрике... дето носеше червено сако...ех, хубава бях... и там се вижда по същия начин тази рокля.

- Е, тогава така ще да е – допусна като възможно Трини. За разлика от дъщеря си, тя не обичаще да спори.

- Да видим дали ще спечелим от лотарията и ще си купим цветен телевизор... въздъхна мама.

„Пук”, чу се от тапата на пенливото вино като се удари в тавана. Погледнах нагоре. Тапата беше надраскала мазилката като злонамерен гарван. Татко се наведе над малката масичка, чиято табла бе от мрамор. Напълни чашите. В пет от шестте пяната преля. Видях мама да прехапва устни.

- Честита Нова Година! – извикаха водещите по телевизията, почти заглушени от звука на тромпети и хартиени свирки.

Езекиел повдигна от канапето прирастената си към червеното вино същност. Останалите вече бяхме на крака около мократа масичка. Мама грабна една чаша и ми я завря в ръцете. Нали си жена..., каза решително. Аз си спомних коремните болки, които имах на всеки двадесет и осем дена и ми се погади. Възрастните извикаха „Честита Нова Година” и се целунаха едни други. Отпих една глътка. Виното имаше вкус, който винаги напомняше на урина. Замайването обхвана и небцето ми. Изтичах до банята без да изпускам чашата. Там застанах на колене пред тоалетната чиния и открих новата 1971 г. като повърнах вечерята.

Когато се върнах в салона, изглежда никой не бе забелязал отсъствието ми. Татко се накланяше към проядената мебел, където беше грамофона, от който звучеше годишното чуруликане на Хуанито Валдерама:

„Трябва да направя броеница от снежнобелите ти зъби, за да мога да я целувам, когато съм далеч от теб...”

- Да живее Испания! – извика носово татко.

- За Родината! – последваха го другите възрастни.

Четиримата вдигнаха чашите си и ги изпразниха на един път. Роса Мари ме сръчка с лакът в ребрата.

- Шампанското е ужасно като теб! – прошепна тя, изпълнена с яд.

Анита ни наблюдаваше от един ъгъл без да премигне с миглите си на извънземна.

Вгледах се в кутретата ѝ. Нито едно от двете не бе силно.

„ Довиждане, моя мила Испания, нося те вътре в душата си и въпреки, че съм

емигрант, никога в живота си да те забравя не успях...”

Татко подсмръкна, наклони се над грамофона и откри вечерта на Хуанито Валдерама. Увеличи докрай телевизора – нещо, което правеше само вечерта на Нова Година, защото имаше глъчка във всички останали жилища на блока. През останалата част от годината не ни позволяваше даже да говорим по-високо, за да не ни сочат с пръст съседите германци. На екрана Джеймс Ласт поклацаше побелялата си брада докато оркестърът му свиреше песента на Лара от „Доктор Живаго” под един обилен лек снежец от конфети.

- Ех, този филм! Много е хубав! – въздъхна Трини.

- И толкова тъжен... – добави мама.

Мъжете разсеяха с клепачи мъглата в очите си и се стовариха върху своите две трети от канапето. Жените отново изтичаха до кухнята и се върнаха с кафеварката, четири чаши и захарница. Разположиха всичко на фалшиия мрамор и всяка седна на едно кресло. Роса Мари и аз се сгушихме на килима в краката на майките ни. Анита имаше повече късмет, понеже татко ѝ направи място до него.

Споменът за това как посрещнахме 1971 г. ме накара да стана от леглото в пет сутринта. Изпих чаша мляко в кухнята, отидох в салона и се сгуших под одеялото на каре, с което обикновено се завиваше Емилио по време на сиестата си. Точно бях заспала, когато чух децата. Часовникът на видеото показваше седем и тридесет.

